

Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the images to determine what is correct.

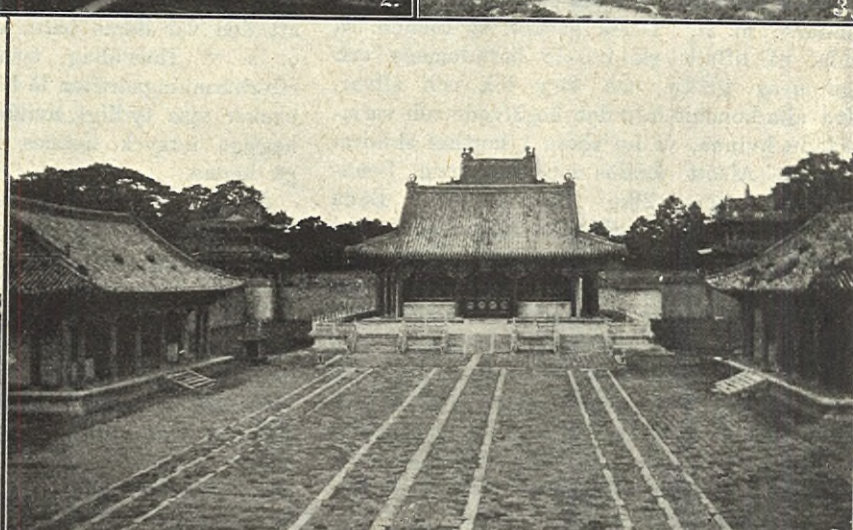
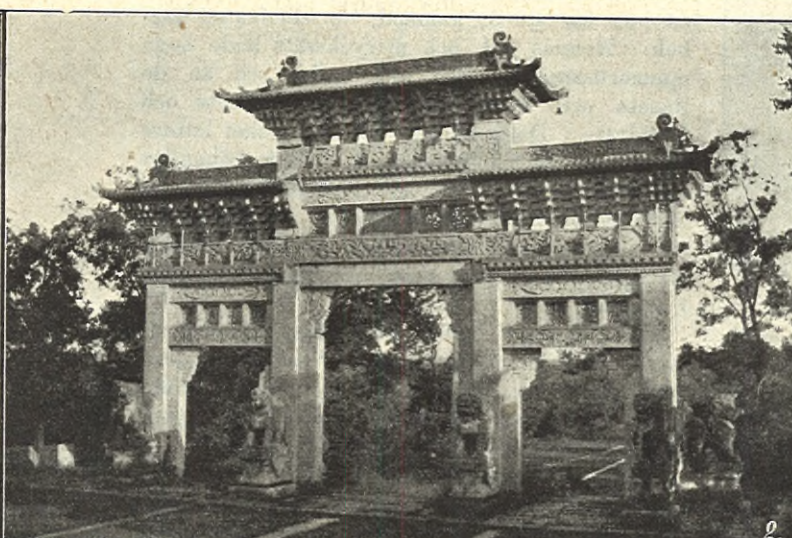

ILLUSTRERAD TIDNING

IDUN

FÖR KVINNAN OCH HEMMET

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: FRITHIOF HELLBERG.

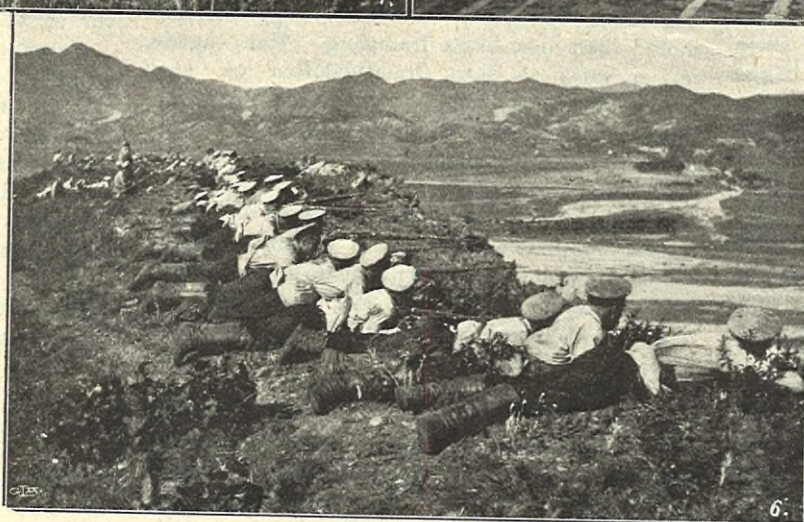

DET LYSANDE MUKDEN.

EFTER DE blodiga sammandrabbningarna vid Liaojang har den ostasiatiska krigsskådeplatsens centrum nu förflyttats till Mandshuriets huvudstad, det färgstrålande Mukden, hvarifrån världen med spänning bidar underrättelsen om nya kraftmätningar af de kämpande ryska och japanska härarne.

Med rätta torde det intressera våra läsare att se litet af den fjärran stadens yttre fysionomi, och tack vare vår fotograf på krigsskådeplatsen hr Frans von Jessen, hvilken för Iduns speciella räkning tagit ett antal vyer af Mukden, äro vi i tillfälle att visa vår publik några bilder däriifrån.

Staden är byggd helt och hållet af blågrått tegel med husen i kinesisk, ej i mandshurisk stil samt hägnad af en starkt timrad mur, bildande en kvadrat med ungefär två kilometers sidor, af hvilka hvarje är försedd med två af torn skyddade portar. Stadens inre är ett kaos af lysande färger, ur hvars

FRÅN DEN OSTASIATISKA KRIGSSKÅDEPLATSEN. ORIGINALFOTOGRAFIER FÖR IDUN AF FRANS VON JESSEN. 1 O. 3. JÄTTEDJUR AF STEN VID KEJSARGRAVARNA I MUKDEN. 2. EN AF PORTARNE TILL KEJSARGRAVARNA. 4. MANDARINER PÅ GÅRDEN TILL KEJSARPALATSET I MUKDEN. 5. EN AF KEJSARGRAFVARNAS GÅRDAR. 6. RYSKT INFANTERI FÖRSVARANDE EN AF HÖJDERNA VID LIAOJANG.

midt höjer sig det muromgifna kejsarpalatset, skyddadt af en ofantlig lackerad, skarlakansröd port.

Mukdens omgifningar bestå mest af tempel och pagoder. Och där befinna sig äfven de heliga kejsargravarna, d. v. s. hviloplatserna för den nuvarande dynastiens förfäder. Man har i Kina varit mycket orolig för, att dessa gravvar skulle komma att förstöras, ifall Mukden, som antagligt är, blir basen för en större krigsoperation, och den kinesiska regeringen har på diplomatisk väg anhållit hos general Kuropatkin att icke leverera batalj i grannskapet af den heliga platsen. Den ryske fältherren, som trots krigets vedervärdigheter bibehållit sin naturliga bonhommie, lär härtill hafva genmält: "Det vore kanske lämpligare att ni vände er med denna hemställan till general Oyama."

Vid kvartalsskiftet

erinra vi ännu en gång våra ärade kvartalsprenumeranter om nödvändigheten att nu omedelbart förnya prenumerationen för oktober—december.

LOUISA ALCOTT.

I VÅRT LAND finnes det många hem, där både yngre och äldre medlemmar af familjen med glädje och intresse läst och åter läst några gula böcker med röda ryggar, med titlarna: "En krona bland flickor", "Rosa och de åtta kusinerna", "Rosen i blomning", "Unga kvinnor", m. fl. Dessa böcker, så roande, så sunda, så liffullt skildrande barndomens och ungdomens glädje och sorg, lek och allvar, hafva alla kommit från den begåfvade och varm-hjärtade kvinna, vi nu skola i korthet skildra.

Louisa Alcott föddes i Germantown, Pennsylvania, den 29:e nov. 1832. Båda föräldrarna voro begåfvade, frisinna, fint bildade. Mr Alcott var pedagog, och hans insikt och skicklighet uti barnuppföstrans svåra konst vittnade noggsamt om ädelheten och mildheten af hans karaktär. Modern, ehuru upptagen med skötandet af sitt hushåll och vården af sina barn, plikter, som mycket togo hennes tid i anspråk, då familjens pekuniära ställning var torftig och ofta bekymmersam, fann likväl tid till läsning och skref med lätthet och behag både vers och prosa.

Då deras lilla Louisa var 2 år gammal, flyttade mr Alcott, som varit lärare vid en skola i Germantown, med sin hustru och sina bägge döttrar till Boston, där han ämnade öppna en privatskola, grundad på sokratiske principer. Vid denna tidpunkt fästes föga vikt och uppmärksamhet vid barnens fysiska uppföstran; men mr Alcott trodde, att denna var en hufvudsak vid vården och bildandet af barn. Han lärde sina lärjungar, att det var lika riktigt och lika mycket en plikt för dem att lära sig vårda sin fysiska hälsa och rätt behandla sin kropp som att vårda sin själ.

Ett verksamt skönhetsmedel är det nya toilettpreparatet »Azymolvinaigre» genom dess inverkan på hudåkommor, ekzem, reformar, finnar, hudrodnader, pormaskar, skäggschamp m. m. Mot hufvudvärk och däsighet är »Azymolvinaigre» ytterst uppfriskande och behagligt. I tvättvattnet och vid bad är »Azymolvinaigre» för muskel- och nervsystemet samt för huden utomordentligt välgörande. Tillverkas under läkarekontroll vid F. Pauli's fabrik, Stockholm.

Halsfluss och katarrala åkommor eller blemmor o. d. i mun och svalg behandlas enligt framstående läkares intyg bäst genom gurgling med F. PAULI'S AZYMOL.

Han uppfostrade sina egna barn med sträng hänsyn till dessa grundsatser. Själ var han vegetarian och trodde fullt och fast på denna diets nytta och framgång. Barnen fingo kokt ris samt groft bröd utan socker, sirap eller smör. Ehuru denna kost ofta föreföll dem enformig och tröttsam, frodades de likväl därvid och funno sig väl därpå. Louisas far uppmuntade och gillade hennes anlag för pojktighet, hennes förkärlek för alla friluftss lekar och hennes obenägenhet att låta något slags väder hålla henne inomhus. Han ansåg, att detta lif grundlade en skatt af hälsa och välbefinnande, som vid vuxna år skulle komma henne till godo.

Men hennes intellektuella och moraliska uppföstran försumrades icke heller. Hennes fader, som var hennes ende lärare, uppmanade henne, då hon var sju år gammal, att skriva en dagbok. Hennes tal och uttrycks sätt hade noga uppmärksamats, och alla andra ord än de finaste och mest uttrycksfulla fördömts och bannlysts. Detta gjorde det så mycket lättare för henne att tillägna sig ett ledigt, behagligt och värdadt skrifsätt. På detta sätt uppfostrades den blifvande författarinnan och tillägnade sig under denna visa och kärleksfulla ledning de egenskaper, som senare betryggade hennes framgång.

Barnens lekar blefvo förbjudna, endast då de blefvo allt för bullersamma. "Leken uppfostrar", sade mr Alcott, "och barn äro efterhärmarare. Laga att de endast få det som är godt att göra efter, och låt dem sedan leka."

Louisa älskade djur, och huskatten var hennes favorit. Barnen fingo ej på något sätt plåga eller misshandla denna katt; men de fingo leka att den var deras barn, eller att den var sjuk, o. s. v. Härvidlag, tyckte föräldrarna, borde efterhärmaningsdriften få hafva fritt spel. Louisas böcker visa tydligt, hvilket outplånligt och behagligt intryck hennes barndoms lekar gjort på henne.

Då hon var 8 år gammal, flyttade mr Alcott från Boston till Concord i Massachusetts. Här njöt hon af sin frihet som en fågel, nyss utsluppen ur buret. Fält och skog, dalar och kullar, ängar och bäckar hänförde och fröjdade henne öfver all beskrifning. Detta var annat än den stela, stora staden, hon nyss lämnat. Hon njöt af naturen och umgicks förtroligt med den, till dess hennes poetiska tankar helt naturligt funno ett uttryck i barnsliga, behagliga små skaldestycken. — Det blef tydligt för hennes fader, att han ej tagit miste på hennes begåfning, och hittills hade hans uppföstringsmetod haft den bästa framgång. Han vågade nu ej sätta så stora framtidslöften på spel genom att sända henne till någon offentlig skola, denna skärseld för allt hvad moral och begåfning heter, utan behöll henne hemma och förblef hennes ende lärare.

En metod, som dessa samvetsgranna och plikt-trogna föräldrar med framgång använde, var den att skriva brev till sina barn, som de kunde behålla och vid liknande tillfällen åter genomläsa. De trodde, att denna metod skulle lämna djupare och mera varaktiga intryck på deras hjärtan än muntliga råd och förmaningar. En gång skref mr Alcott till Louisa ett bref om samvetet, hvars lärdomar hon sedan ej glömde, så länge hon lefde. Barnens moder begagnade samma metod, då de hade begått något fel, som hon önskade bestraffa, eller då någon dålig vana hos de små syntes henne vara i tillväxt. Brevet tycktes fästa så stor vikt vid dessa fel, att barnen ej så snart glömde dem, så som ofta är fallet med muntliga tillrättavisningar. Louisas mor skref till henne följande bref på hennes tionde födelsedag:

»Min kära dotter! Din tionde födelsedag har nu kommit. Må det blifva en lycklig dag för dig, och måtte du för hvarje år undfå ny styrka och håg att

vara mild mot dina systrar, lydig mot dina föräldrar, kärleksfull mot alla och lycklig inom dig själf. Härmed det utlofvade pennfodralet, ty jag märker, att du tycker om att skriva; denna smak vill jag gärna uppmuntra. Fortsätt att sträfva, älskling, och för hvarje dag skall det blifva dig lättare att vara snäll. Orsaken till alla dina små bekymmer ligger hos dig själf. Endast mod och tålmod kunna, jämte bön till Gud om hjälp, göra dig till den snälla och lyckliga flickan, som mor så gärna vill se i dig.»

Vid ett annat tillfälle, ett år senare, besvarade Louisa sin mors bref och gafva med följande lilla vers:

»Ett stilla rum jag inredt
I drömmen, moder kär, —
Ack, hur jag önskar, längtar
Att snart få se dig där!

Ett rum så ljust och fridfullt,
En länstol mjuk och varm,
Med tafior, böcker, blomster
På solig fönsterkarm.

Där nedanför ett skrifbord,
Där du i frid och ro
Den bok, du lofvat, skrifer
I lugna tankars bo.

Och jag bredvid dig sitter,
Så glad, o moder kär,
Se hvilat din och lugnet
Af vård, som jag beskär.»

Brevet till Louisa äro fulla af uttryck som dessa:

»Ditt lilla bref gaf mig så mycken glädje, att jag ej kan sofva, förr än jag fått tacka dig, att du gjort mig så lycklig, och prisa Gud, som gifvit dig denna ömma kärlek till din mor.»

»Jag blef bedröfvad öfver ditt själviska uppförande denna förmiddag, men glad att du så undergifvet mottog din fars tillrättavisning. Det är det rätta sättet, mitt barn, om du gör orätt: tag emot tuktan mildt och ödmjukt, och begå ej åter samma fel.»

»Jag är glad, att du anförtrott ditt hjärta åt den ende, rätte vännen; ty all verklig styrka kommer från höjden. Fortsätt att känna, att Gud är dig nära; han skall aldrig öfvergifva dig, ej ens i dina svagaste ögonblick.»

»I dag har du känt Guds närhet, du har varit så snäll och så lycklig. Låt alla dagar blifva som denna, och lifvet skall tyckas likt en skön sång för dig.»

Denna brefskrifning, som i Louisas uppföstran bar så god frukt, var ett nytt sätt att undervisa; men den medförde sin egen belöning. Den var besvärlig och upptog mycken tid, men dessa föräldrar ansågo, att den tid, som ägnades åt barnens uppföstran och moraliska förkofran, var en väl använd sådan.

Förändret af omsorgsfullt skrifna dagböcker ansågs äfven i den Alcottska familjen vara ett sätt att utveckla barnens förstånd och omdömesförmåga och att bilda en värdad stil, som ej borde föraktas.

Flere af Louisas tidigaste poemer äro skrifna i hennes dagbok; de flesta omtala någon liten erfarenhet, hon haft, eller någon flyktig tanke, som hon velat fasthålla. Ett af dessa poem, "Mitt konungarrike", skref hon, då hon var fjorton år gammal. De första verserna lyda:

»Jag har ett litet rike
I djupet af min själ,
Och svår är ofta plikten
Att styra detta väl;
Ty ondskan stör och frestar,
Och viljan är ej ren,
Och själfviskheten vållar
Inom mig sorg och men.

Hur skall jag rätt det styra,
Hur blifva god och sann?
Hur söka modigt verka
För ljuset, hvar jag kan?
Hur skall jag få en solig håg
Som lyser på min stig?
Hur stämma hjärtat bäst, att glad
Det sjunger inom mig?»

MELLINS FOOD af Läkarekåren erkändt bästa näringsmedel för barn och sjuka.
Finnes på Apoteken samt hos Spicerhandlarna.
PROF gratis och franco från Axel Lennstrand, GEFLE.

Den lilla flickan växte upp i sitt fattiga hem, lycklig, skyddad och vårdad, under inflytanden, som ej komma många till del. Hon berättar själf om sin barndom följande:

“När försiktiga vänner frågade mor, hur hon vågade taga stackars vanvårdade flickor i sitt hem och bland sina egna barn, svarade hon med ett uttryck af tillit och förtroende, som gjorde djupt intryck på oss: ‘Jag kan hysa förtroende för mina döttrar, och detta är det bästa sättet att lära dem undvika dessa synder och trösta dessa sorger. De kunna ej undvika kunskapen härom; bättre då få denna i deras fars hus och deras moders vård och skyddas af dessa erfarenheter, när deras timma kommer att möta lifvet och dess frestelser.’

En gång buro vi vår frukost till en svältande familj; en annan gång lånade vi vår hela middag åt en granne, som öfverrumplats genom ankomsten af några framstående gäster. En annan gång, en snöig lördagsafton, då vårt vedförråd var mycket litet, kom ett fattigt barn och bad att få litet därpå, ty det minsta barnet var sjukt och fadern borta på krogen med hela veckans aflöning. Min mor tvekade litet först, ty vi hade också ett spädt barn i huset. Vädret var mycket kallt, och en söndag låg framför oss, då ingen ved kunde anskaffas. Men far sade: ‘Gif barnet hälften af veden och lita på Gud. Antingen blir vädret mildt, eller kommer ny ved.’ Mor skrattade, och svarade på sitt glada sätt: ‘Näval, deras brist är större än vår, och om vår hälft tager slut, kunna vi gå till sängs och berätta historier.’

En dryg hälft sändes till den fattiga grannkvinnan, och litet senare på kvällen, då snöstormen rasade med oförminskad styrka, knackade det på dörren, och en jordbrukare, som vanligtvis försåg oss med ved, stack in hufvudet och sade med oro: ‘Jag är på väg till Boston med ett lass ved; men det yr och snöar, så att jag måste vända om hem. Skulle ni ej vilja låta lassa af veden här? Det skulle vara bra för mig, och det är ingen brådska med betalningen.’ ‘Ja, det blir bra’, sade far; och då mannen gick ut, vände han sig mot mor med en blick, som gjorde djupt intryck på oss barn, och tillade: ‘Sade jag icke, att vädret skulle blifva godt eller ved komma i stället?’ Moderns motto var: ‘Hoppas och arbeta;’ och ofta brukade hon säga: ‘Kasta ditt bröd på vattnet, och efter många dagar skall det komma tillbaka med smör på.’

Mr Alcott hade blott en liten, obetydlig lön som lärare, och detta gjorde att hans familj ofta fick lida brist. Men fattigdom var endast ännu en faktor i hans uppfostringsmetod, som han ansåg för lika gynnsam som alla de andra; ty han ansåg, att rikedom ohjälpligt förstör barnens utsikter att förvärfva arbetsamhet och själförtroende.

Allt ifrån sin tidigaste barndom var det en älsklingsidé hos Louisa att genom sitt arbete söka lätta föräldrarnas pekuniära bekymmer och hjälpa till att skaffa det nödvändigaste. Hon skref berättelser, hon undervisade, hon sydde, allt med glad, med villig häg. Hennes skrifning lönade sig nästan sämst, och det dröjde många år, innan hon blef ryktbar. Under tiden arbetade hon oförtrutet, skötte hushållet, undervisade och skref. En gång tog hon till och med emot en plats som ‘sällskapsdam’, som det hette; men fann, då hon väl tillträdte denna befattning, att alla en tjänarinnas bestyr föllo på hennes lott, ja, det hårdaste arbete kräfdes af henne. Hon uppfyllde alla sina plikter utan ett ord till protest, men lämnade snart sin befattning, och denna episod gaf henne stoff till en af hennes bästa berättelser med titeln: ‘Hur jag gick ut i tjänst.’

Först då hon var 21 år gammal, begynte hon på fullt allvar ägna sig åt författareverk-

samheten. Under fyra år arbetade hon oförtrutet, dåligt betald för sina berättelser. Men nu började efterfrågan blifva större, honoraren höjdes, och till sin glädje fann Louisa sig snart cberoende och i stånd att förverkliga sin under årtal hysta längtan och dröm — den att bistå sina föräldrar och syskon.

En tid var hon hospitalsköterska i Washington, och både intressant och rörande är skildringen af hennes verksamhet bland de sårade soldaterna. Hon utgaf den sedermera under titeln: ‘Skisser från hospitalet.’ Denna bok hör till de bästa, hon skrifvit.

Ingen var mera förvånad än hon själf öfver den framgång, hennes böcker nu hade. Förläggarna öfverbjödo hvarandra för att köpa hennes arbeten, och det var slut med alla penningebekymmer. Femton års träget, hjältemodigt, tåligt arbete i osjälfviska syften blef nu belönadt.

‘Jag är så lycklig’, skref hon i sin dagbok, ‘öfver att kunna betala alla skulder, rusta i ordning hemmet, skicka syster Mary till Italien, att där förverkliga sina konstnärsdrömmar, och göra det lugnt och behagligt för de kära gamla, som jag så länge, ehuru fåfångt, sagt att jag ville göra.’

Hennes syster gifte sig snart därpå i Italien, och Louisa bekostade hennes utstyrsel.

År 1865 erbjöd sig ett tillfälle för henne att resa till Europa — något, som hon länge önskat, men ej kunnat få, af brist på medel. Nu följde hon med en sjuklig dam som sällskap, och denna resa gjorde henne mycket godt. Fem år senare reste hon åter öfver och då på egen bekostnad. Hennes trägna arbete hade undergrävt hennes hälsa — men målet var vunnet: hon hade lyckats bereda åt sina föräldrar en sorgfri och behaglig ålderdom.

Hon var aldrig gift. Vid 25 års ålder fick hon ett anbud, men då hon anförtrodde sin moder, att hon ej kände något vidare tycke för sin friare, svarade denna: ‘Då har du ej heller den ringaste skyldighet att uppoffra dig genom detta giftermål.’ Sedermera mottog hon flere anbud, men hon var då så sammanvuxen med sitt arbete, att hon ej kände någon häg att lämna detta och börja en ny verksamhet. Hennes samlade skrifter, noveller, skisser, sagor och berättelser utgöra 25 delar, och hennes popularitet växte till en grad, som förvånade henne själf. Hennes fina uppfattning af barnens lif och känslöfver, hennes enkla och sanna framställning af alla hennes små hjältar och hjälttinnor, har gjort henne lika mycket till en barnens vän och favorit inom Amerika och England, som H. C. Andersson är det i Skandinavien.

Hennes hälsa var likväl bruten af allt för stor flit, och hennes sista år förmörkades något af sjukdom och svaghet samt af hennes gamle faders bräcklighet. Hennes moder dog år 1877, och mr Alcotts vård föll helt och hållet på dotterns lott. Då hon ej längre själf förmådde sköta honom, tröttnade hon dock aldrig att omgifva honom med all den bekvämlighet och all den vård, som kunde förljufva hans sista dagar.

Strax före sin egen död, den 6 mars 1888, lät hon bära sig till sin döende faders dödsbädd och sade honom ett sista farväl. På hans begravningsdag, tre dagar senare, afled hon själf, lugnt och stilla. Far och dotter, som i lifvet varit så innerligt förenade i tillgifvenhet och förtroende, skildes således ej heller i döden.

Louisa Alcotts namn och lifsarbete komma att länge öfverleva henne, och i många små läsares och läsarinners hjärtan har hon utsått en säd, som skall gå upp i en välsignad skörd.

LYDIA HERMELIN.

Brud- & Bröllops-

sidentyger, i hvitt, svart och kulört, sista nyheter

i ouppnådt urval från 90 öre till kr. 13 pr mtr.

Sändes tull- & portofritt direkt till privata.

Profver omgående franko.

Schweizer & Co, Luzern S 5, (Schweiz).

Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

PRINSESSAN AF RAVENNA. HISTORISK SKISS AF ANNA M. ROOS.

KEJSARENS SYSTER satt tigande och med ett föraktfullt uttryck kring de smala läpparna, förströdt lyssnande till sorlet omkring henne i gästbudssalen, där mosaiken skimrade på väggar och golf och tak och purpurhängen dolde fönsteröppningarna, medan vaxfacklor brunno i väggarnas silfverhållare och i gyllene kandelabrar med vädurs-hufvuden och piniekottar.

Spalatus, kejsarens öfverste kammarherre, son af en frigifven slaf, reste sig, bugade sig djupt för sin kejsarlige herre och sade:

— Tillåt mig, o Cäsar, att höja denna bägare för din Septimi välgång! Vi ha i dag bevitnat hans ärorika bedrifter, vi ha sett honom med oförfärdt mod anfalla sina motståndare och med ojämförlig skicklighet besegra honom. Blodet flöt utefter hans sidor, och dock — med hvilken käckhet högg han icke sporrarna i sin fiende, med hvilket stolt galande förkunnade han icke sin seger. Aldrig har världen skådat en tupp så stridbar och stolt, så i allo förträfilig som din Septimus, o Cäsar. Mätte han länge lefva för att glädja dig!

Salen genljöd af bifallsropen. Hundrade romerska ädlingar i hvita togor och med slappa, pussiga ansikten ropade ‘Vivat Septimus’, och de gyllene bägarna höjdes och klingade mot borden af marmor och porfyr, när de åter sattes ned.

Öfver den spenslige unge kejsarens färglösa ansikte med de trögt blickande ögonen och den enfaldiga, tillbakadragna hakan, gled en glimt af intresse.

— I sanning, han är värd att beundras, min Septimus. — Märkte du, o Spalatus, huru han föraktfullt sparkade till sin döde fiende, när han uppgaf sitt segergalande? Ha ha ha!

Alla logo underdånigt, besvarande utbrottet af den kejsarliga munterheten.

Allt mera föraktfullt krökte sig prinsessan Honorias läppar.

— Hvad hon är skön, tänkte Stephanus, hennes unge page, där han satt nere vid dörren och höll sina blickar oafslätligt fästa på prinsessans anlete. Hvad hon är sällsamt skön i sin guldstickade klädnad och sitt smaragdglänsande diadem. Hvit är hon som elfenben, aldrig ses en droppe blod färga hennes kinder. Hennes ögon skifta likt hafvet en stormig dag, då skyarna jaga hvarandra öfver fästet. Sällan talar hon och ingen vet, hvad hon tänker. Men fäster hon sin blick på en, då gripes ens hjärta af ångest, blodet stelnar i ens ådror, liksom det förtäljes om dem, som sågo gudinnan med ormhår.

Nürnbergers "PILSNERDRICKA".

Rikstel. 7 94.
Allm. Tel. 30 48.

**Lanolin-
Sana-Tvål.**

Garanterad ren, neutral,
mild och öfverfet.

Bästa Barntvål!

25 öre st.

Grumme & Son
Stockholm.

Nere vid dörren förmärktes en rörelse; det purfärgade förhänget skildes åt, och in trädde en man, som, vänd emot kejsaren, bugade sig till jorden.

Anthemius, dörrvårdaren, reste sig och sade:

— Hell dig, o Cæsar! Valentinianus, den man, som af dig blef utsänd till att utspeja de anryckande hunnerna och taga kännedom om deras planer, har återkommit och spörjer, om han här strax får afgifva sin berättelse inför dig.

Kejsarens slappa ansikte fick ett uttryck af butter missbelåtenhet. Men efter det Spalatius böjt sig fram och hviskat några ord till honom, sade han i trög, ovillig ton:

— Nåväl, må han anföra hvad han har att säga.

— Hell dig, o Cæsar, må lycka vederfaras dig, och må dina fiender slås till jorden, sade Valentinianus. Jag har sett hunnernas skaror, de äro tallösa som hafvets sand, och de störta fram likt gamar, som söka rof. De kläda sig i djurskinn, deras svarta hår fladdrar utefter ryggen; likt stormvindar ila de fram på sina snabba springare. Deras konung, Attila, är fruktansvärd att åse, hans ögon ligga djupt under hotfullt mörka ögonbryn, och deras blickar äro som ljungande eldar. När han lyfter sin hand, darra hans män, fastän de annars frukta intet på jorden. Han nämnes konung, men han bär inga purpurkläder, ej heller sofver han i tält, utan han hvilar bland sina män ute på fältet med hufvudet stödt mot sin springares rygg. Men hvad konungens planer beträffar, så synes han icke ha för afsikt att vända sig mot Ravenna. Hans krigare äro säkerligen öofvervinneliga på öppna fältet, men de äga inga af de maskiner, som äro nödiga för att storma en starkt befäst stad, sådan som din hufvudstad, o Cæsar, ej heller öfverensstämmer det med deras lynne att gripa sig an med en långvarig belägring. Därför, o Cæsar, tyckes det vara deras mening att endast anfalla svagt befästade städer och för öfrigt draga omkring, härjande och förödande, utan att länge gifva sig ro på någon plats.

Från det ögonblick spejaren uttalat, att fienden ej torde komma att vända sig mot Ravenna, hade kejsaren, som förut blott halft och ovilligt lyssnat till hans ord, helt vändt sin uppmärksamhet ifrån honom och diskuterade åter med Spalatius sin förträfflige Septimi förtjänster.

Men prinsessan Honoria höjde plötsligt sin stämma.

— Talade du själf med konung Attila, o Valentinianus? sporde hon.

— Nej, härskarinnas; jag hade då ej stått lefvande här inför dig. Men jag låg gömd i täta snår, när han red förbi, och jag hörde hans röst, som var lik en åskas mullrande, när han utdelade sina befallningar. Och jag talade med bönder, som blifvit tvingade att

vägleda hunnerna emellan de Feriatska träskan, och de berättade alla, att när han talade till dem, föllo de strax till jorden af förfäran.

På en vink af Spalatius satte sig spejaren ned och fick en bägare vin. Och glummet fortfor som förut, och slafvar göto väluktande oljor öfver hofmännens smala, hvita, kraftlösa fingrar, besatta med gyllene ringar, och hofmännen viftade sedan sakta med händerna i luften för att låta dem långsamt torka.

Prinsessan Honoria satt tyst som förut. Men i hennes ögon glimmade ett underligt sken.

— Det är som ett ljus blifvit tändt innanför hennes själs fönster, tänkte den unge Stephanus. Men därför vet man icke mer om hvad hon tänker inom sig! Hennes ögon likna de trollska gröna eldar, som fladdra öfver kärren; de lysa i natten, och man kan ej taga sina blickar ifrån dem, ej heller kan man undgå att följa dem, — ändock man anar, att de bringa en i vånda och farlighet.

* * *

— Vill du tjäna mig, Stephanus, om det så gäller ditt lif? sporde prinsessan Honoria.

Hon stod emellan de grönskimrande marmorpelarne i sitt gemak, och hennes unge tjänare stod inför henne.

I ynglingens vackra anlete flammade en plötslig rodnad upp.

— Allt hvad du befäller, o härskarinnas, sade han med skälfvande stämma, allt hvad du befäller vill jag göra, om det än skulle föra mig till den grymmaste död.

— Nåväl, tag detta bref och begif dig till hunnernas läger och öfverlämna det till konung Attila. Och om han låter dig blifva vid lif och sänder dig åter med svar, så skynda tillbaka till Ravenna, utan att hvila på vägen. Men till ingen här må du säga annat än att din härskarinnas gifvit dig tillstånd att göra ett besök på dina föräldrars landt gård vid Ferrara.

Stephanus bugade sig och sade:

— Jag skall göra som du befäller, min härskarinnas.

* * *

Sålunda lydte det bref, som den unge Stephanus öfverbragte till konung Attila:

“Till Attila, hunnernas konung, från Honoria, kejsarens syster, detta:

Jag har hört om dig och dina bragder, och jag har hört förtäljas, att du är en man och att ditt öga är likt en ljungeld under mörka skyar. I det romerska riket finnes det icke mer några män. Du är den, som af ödet korats att härskas öfver detta folk af veklingar. Om du i den natt, då månen härnäst ingår i sitt sista kvarter, kommer med dina krigare till Ravennas norra borgport, så skall du finna den öppen. Och om du vill äga till maka en kejsares dotter och en kejsares syster, så skall hon tillhöra dig.”

* * *

Natten var mer än halfliden, och månen, som ingick i sitt sista kvarter, uppsteg smal och blodröd öfver horisonten. Öfver heden, som utbreder sig norr om Ravenna, rörde sig ett öofverskådligt tåg af hästar och spjutbevåpnade män. Männerna gingo bredvid hästarna, ledande dem vid tygeln, och de oskoddas springarna trampade så lätt i markens gräs, att de sömniga väktarna på Ravennas murar ej

urskilde andra ljud än det närbelägna hafvets dofva brusande i den stormdiga natten. Endast en man var till häst; han red främst, och han var högre och starkare till växten än de andra; hans hufvud täcktes af en kupig järnhjelm, och hans dräkt var af björnens skinn.

Förtruppen hade nått fram till borgporten. Då hördes det svaga gnisslandet af en nyckel, som vreds om i ett lås, ett par bommar föllo, och porten öppnades.

Konung Attila red in. Han böjde sig ned mot den kvinna, som, insvept i ett mörkt dok, stod i det dunkla porthvalfvet, nära intill den tjärfackla, som med flämtande rödt sken brann i en järnklyka i stenmuren. Han såg henne skarpt i ögat.

— Du är kejsarens syster, sade han. Själf har du släppt in oss. Du skall ock själf få vara med om leken!

Och med ett vildt löje böjde han sig ned, grep henne om midjan och lyfte henne upp till sig i sadeln.

Inom ett ögonblick ha alla hunner svängt sig upp på sina hästar, och in i staden stormade i vildt anlopp. Konung Attila rider i spetsen; med sin vänstra arm fasthåller han den kvinna, som sitter framför honom i sadeln och icke säger något, ej heller ger till ett rop af fruktan; med sin högra hand svänger han ett järnspjut.

Ett tusenstämmigt ångestskri fyller luften. Öfverallt ses flyende män, kvinnor och barn, och hunnerna jaga dem under gälla stridstjut och sticka ned dem med sina korta spjut. Och konung Attila spränger i rasande fart genom gatorna och ropar med dånande stämma sina befallningar. Och allt emellanåt säger han skrattande till kvinnan, som sitter hårdt tryckt mot hans björnskinnsklädda bröst, “Se!” och “Se!”, när de flyende stötas ned och eldpelare stiga mot skyn från träkojor, dem hunnerna sätta i brand.

När dagen grydde, voro hunnerna herrar i borgen och i staden, medan kejsaren, som jämte en flock hofmän lyckats undkomma genom den södra borgporten, i sporrsträck red på vägen mot Rom, ångestfullt tryckande tuppen Septimus till sitt bröst, allt under det den flämtande Spalatinus ideligen bad honom att vrida nacken af djuret, som skulle kunna förråda dem alla med sitt galande.

* * *

I den kejsarliga gästbudssalen är åter redt till fest, facklorna brinna högt och flämtande i gyllene kandelabrar och i väggarnas silfverhållare. Konung Attila sitter å kejsarens gyllene stol under den stora mosaiktafla, som framställer kejsar Constantinus, mottagande från himmelen korsets tecken. Omkring hunkonungen sitta hans män, — dricka kejsarens falernervin ur ädelstenspryddas bägare och förtära med glupskhet ofantliga stycken af halfstekt kött.

— Gå till prinsessan Honoria, befäller konung Attila den unge Stephanus, och tillsäg henne från mig att komma hit.

Prinsessan Honoria träder in i sin purpurfärgade dräkt och med sitt smaragdlysande diadem å det mörka håret; hennes gång är långsam och stolt som alltid.

— Var hälsad, Honoria, säger hunnernas konung. Kom och sätt dig vid min sida! Säg mig, kejsardotter, hur behagade dig ridten i natt?

Och han ler sitt vilda löje.

I Honorias ögon lyser ett sällsamt sken, och konung Attila säger till sig själf, liksom en gång den unge Stephanus, att det ej är

SOMATOSE

Erkändt bästa krafthöjningsmedel.

Ökar aptiten i hög grad. Erhålles på apotek.

lätt att se, hvad prinsessan tänker och menar. Hon sätter sig på den elfbenssnidade stolen bredvid konung Attilas, tar den bågare han bjuder henne och svarar lugnt:

— Bättre behagade den mig än att sitta i denna sal och lyssna till krypande pladder af fega veklingar.

Konung Attila ler åter sitt grymma löje.

— Nu vill jag visa, säger han, huru konung Attila lönar den, som gjort honom en tjänst. Till min drottning korar jag dig, och allt mitt folk skall hylla dig.

Och han ropar till sina män:

— Fören hit min stridshäst och ännu en — en som är värd att bära en kejsares dotter på sin rygg.

Uppför breda marmortrappor och in på det mosaiklagda golvet, som genljuder under hofvarnas slag, ledas två springare, en kol svart och en gulblack.

Konung Attila lyfter sin brud på den gulblacka springaren och svänger sig själf upp på den andra. Så rida de båda ut ur salen, mellan de purpurfärgade förhängena, som tjänare hålla upp för dem. Ute i den öppna marmorhallen stannar konung Attila och ropar med sin åsklikt mullrande stämma:

— Alla mina män må samlas att hylla sin drottning!

Nedanför trappan spränga hunnernas skaror förbi i en ändlös rad, de svänga sina spjut, slå på sköldarna och höja sina strävt klingande hyllningsrop till de två, som sitta däruppe, orörliga på sina fålar framför den doriska pelarraden, belysta af facklor, som slafvar hålla högt upplyftade omkring dem.

Men bortifrån aflägsna delar af staden ljuda ännu jämmerropen och eldpelare stiga mot skyn. —

Och konung Attila lägger tungt sin hand på prinsessans arm och säger:

— Jag har visat, huru hunnernas konung lönar en tjänst. Nu vill jag visa, hur han straffar en förrädare. Af mitt världsbetvande folk har du hyllats som min drottning, Honoria, och i natt skall du tillhöra mig. Men i morgon, då den gråa gryningen bräcker, skall du dö spjutens död, ute på heden. Ty du har förrådt din broder och ditt folk!

* * *

Mörka hänga skyarna öfver heden. Stormpiskade pinier sträcka knotiga grenar i vredgad förtviflan mot en grå, orörlig himmel. En klagande vind smyger genom markens höstligt gula gräs. Midt ibland tufvornas gräs blänker något kallt och hvasst med blåaktiga glimtar. Det är tjugufyra spjut, nedstuckna i jorden med spetsarna uppåt.

Hest skria korparna, där de kretsande flyga öfver heden, de flaxa med svarta vingor och kraxa efter rof.

Ut genom Ravennas norra borgport drager ett tåg. Främst rider konung Attila på sin svarta, starkt byggda gångare. Efter honom komma hans höfdingar, alla till fots, och en skara krigare, väpnade med spjut och svärd.

Ensam midt i skaran går en kvinna.

Hennes händer äro obundna, hennes hållning är kungligt rak, hennes hufvud bäres högt och stolt; hon är den enda i skaran, på hvars läppar leker ett löje — ett ödsligt, gäckande löje.

Nära vägen ligger en gestalt utsträckt bland markens tufvor. Det är en yngling, som kastat sig framstupa, med ansiktet gömdt i händerna.

När tåget nalkas, springer han upp — det är den unge Stephanus. Han böjer knä och sträcker händerna mot kejsardottern.

— O härskarinna, stönar han. Och det är förtviflan i hans tårdränkta blick.

Honoria skrattar till, högt och klingande.

— Väl har du utfört ditt värf, Stephanus, och jag tackar dig! Gråt ej öfver mig! Ingalunda sörjer jag öfver att lämna detta lif!

Tåget har kommit nära spjutens fyrkant. Konung Attila hejdar sin häst, och hela tåget stannar.

Ingen kan spåra en skälfnings af fruktan i furstinnans stolta, hvita anlete. Men konung Attilas blick är mörkare än vanligt, och kring den grymma munnen röjes ett ovant drag af tvekan. Han ser bortåt Honoria, som om han väntade, att hon skulle bedja om förskoning.

Men kejsardottern står tigande, stolt och orörlig.

Då lyfter konung Attila sin hand och ger tecknet. —

Svarthåriga, vilda krigare rycka de purpurfärgade kläderna af kejsarens sköna syster. Konung Attila vänder hastigt bort hufvudet, när den hvita, späda kroppen flyger genom luften, slungad af starka armar. — — —

Korparna flyga öfver heden, de kraxa högt och gällt, de bida sitt byte.

I STOCKHOLM.

DET ÄR den sista september. Klockan slår tolf, då notarien med andan i halsen ringer på hos sin värd, grosshandlaren och husägaren Wiman. Han kramar krampaktigt sina stora sköna sedlar i handen och stannar ödmjukt vid dörren. Men herr grosshandlaren och husägaren Wiman är alla kvartalsdagar vid superb lynne. Han är icke endast husägare. Han känner sig rent af som medmänniska. Och han ler:

“Klockan har slagit tolf!” säger han och tar fram notariens kontrakt.

“Jag ber herr grosshandlaren så mycket om ursäkt, att jag kommer för sent, men klockan slog nyss.”

Herr grosshandlaren och husägaren Wiman är blid:

“Klockan 11—12 är min tid”, säger han endast, “men det gör ingenting, herr notarie, alls ingenting . . . för en gång! — Nå, hur var det nu? Låt mig se! 300 kronor — det gör mig 1,200 kronor om året för fem goda rum och kök. Det är en billig hyra i våra tider, herr notarie! Mycket billigt!”

“Det är fyra trappor upp, herr grosshandlare!”

“Mycket riktigt! Fyra trappor. Det är skönt och friskt.”

“Det är ett gammalt hus, herr grosshandlare!”

“Tja, huset är gammalt och det blir äldre med hvarje år, he, he! Kanske notarien tycker, att det är för gammalt? . . .”

“Visst inte, herr grosshandlare! Inte alls, Jag trifs utmärkt!”

Herr grosshandlaren och husägaren Wiman ler grymt:

“För all del, herr notarie, var inte orolig! Jag menade endast, att det eljes varit lätt för er att få en modärn våning. Men eftersom ni trifs! . . . Det gläder mig att mitt enkla hus passar er.”

Notarien blir modigare:

“Jag har inte begärt någon reparation under alla de år, som jag bott här”, säger han.

“Hvad som behöfts har jag kostat på själf.”

“Mycket rätt, herr notarie! Det ökar behaget och hemkänslan.”

“Tapeterna höllo på att lossna i salongen och sängkammaren. Då de till på köpet voro

Chloroformflaskor, Chloroformapparater, Compressionsapparater, Skallpeller, Lancetter, Bistouris, Hakar, Pincetter, Péans arterpincetter, Underbindningspincetter,

Bindtyg af chagrin flera storlekar. **WILH. BECKER** Kungl. Hofleverantör. Stockholm, 5 Malmtorgsg. **Bindtyg** helt af metall, aseptiska.

Knappsonder, Myrtenbladsonder, Hålsonder, Aseptiska saxar: plåster-, incisions-, Coopers och Richters saxar. **Catgut, Sutursilke, Silkwormgut, 1:a Enge!ska Suturnålar m. m.**

Ny, rikt illustr. priskurant franco.

mörka och fula, har jag ersatt dem med ljusa i modärna mönster — synnerligen vackra, om jag får säga det själf.”

“Förträffligt, herr notarie! Två kronor rullen utom bård. Jag känner till dem. Förträffligt!”

“Golfvet i salen var illa medfaret. Jag har låtit hyfla och fernissa det. Det är mycket vackert.”

“Utmärkt, herr notarie! Som det brukas i fina hus! Utmärkt! Fast vänta — parkettgolf hade varit bättre!”

“Jag tänkte nog på det, men det skulle ha ställt sig för dyrt.”

“Nå, nå! Målade golf äro på modet. Jag klandrar er inte alls. Tvärtom! — Nå, vidare min bäste notarie! Det är ett riktigt nöje att tala med er.”

“Förutom en sådan småsak som att jag låtit måla om taken — de voro alldeles svarta, herr grosshandlare . . .”

“Småsaker hoppa vi öfver, herr notarie. Vidare! Vidare!”

. . . “så har jag just snickare hemma, som håller på att panela salen. I ek, herr grosshandlare! Möblerna göra sig så bra.”

“Alldeles förträffligt, min bäste notarie! Våningen blir ju som ny. Tillåt att jag trycker er hand! Ni kommer mig att blygas.”

Notarien strålade:

“Det är just med tanke härpå, som jag vågar göra en framställning hos herr grosshandlaren. Under sådana förhållanden äro verkliga 1,200 kronor . . .”

Herr grosshandlaren och husägaren Wiman reser på sig. Han är rörd:

“Ni förekommer mig, herr notarie! 1,200 kronor äro verkliga alldeles för litet för en sådan våning. Den är allra minst värd 1,500, men för er skull! . . . Hvad säger ni om 1,400? . . . Nej, nej, tacka mig inte! . . .”

THORE BLANCHE.

EN HÖSTFÄRD PÅ STRÖMSHOLMS KANAL. FRÅN STOCKHOLM TILL LUDVIKA.

DEN SKÖNA MÅLARDROTTNINGEN ligger ännu försänkt i slummer. Ljus glimma här och där och spegla sig i vattenytan, då ångaren stilla flyter ut ur hamnen.

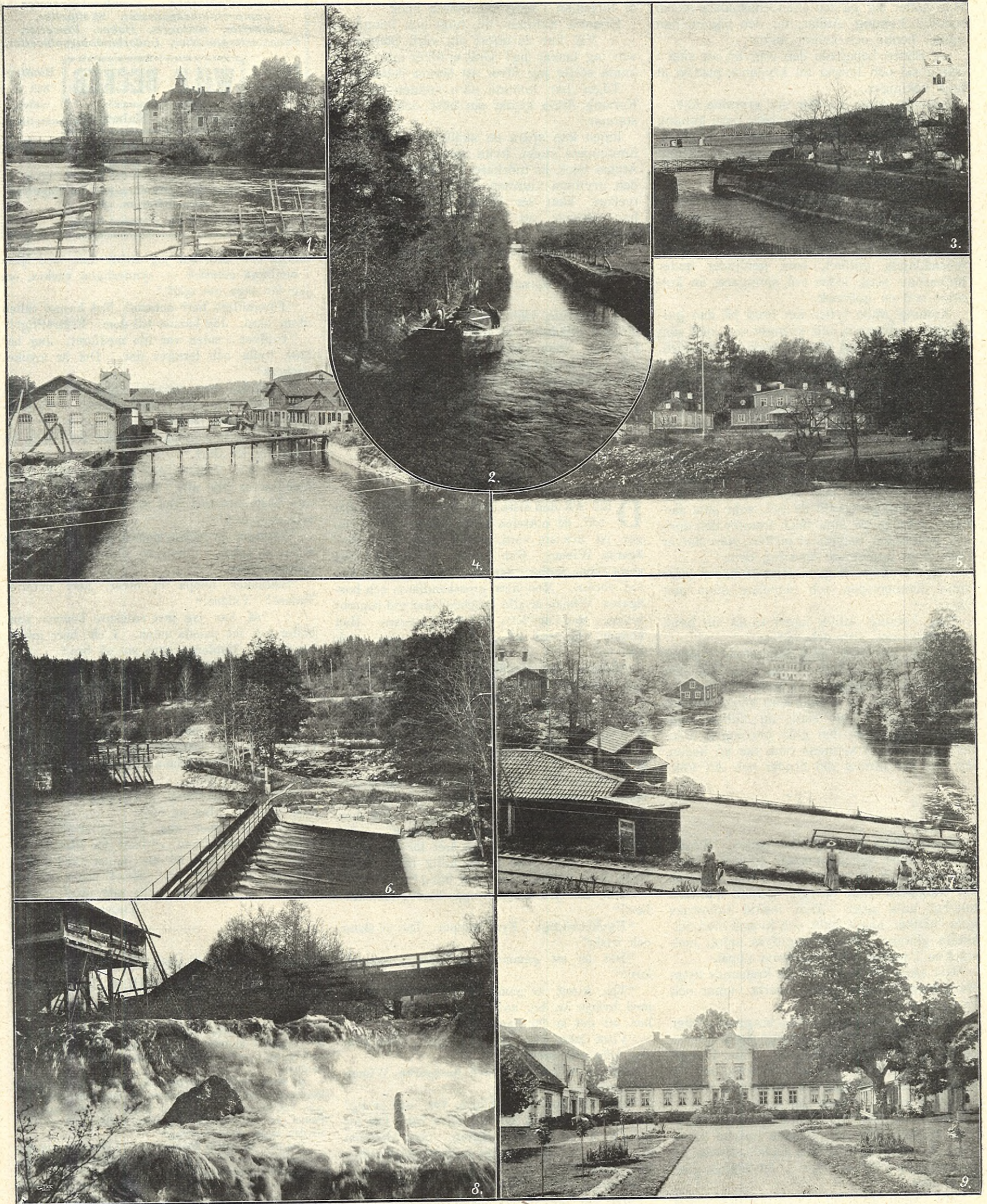
Så småningom viker mörkret, sakta, hemlighetsfullt kastar den bleka morgondagern en lätt slöja öfver land och vatten, och ur dunklet stiger en strålände sol. Fästet är blodfärgadt. Skyarna smälta bort, Målarfjärden ligger som en spegel.

Det är en härlig höstmorgon. Luften är hög och berusande som ädelt vin. Trädskronorna rundt stränderna skifta i guld och rödt.

Förbi leende holmar, där de täcka sommarvillorna redan ligga öfvergifna, genom trånga sund, öfver vida öppna fjärdar fortsättes alltjämt färden. Man skymtar stora herresäten, smäckra kyrktorn, tinnarna till något gammalt slott . . . Tynnelsö . . . Målsåker . . .

Röda tegelmurar glänsa i solskenet, en hög medeltidsgefvel reser sig mot skyn, en mäktig tornspira sträfvär mot höjden. I fonden en väldig väderkvarn. Gamla monumentala hus tyckas ha glömt sig kvar bland små alldagliga, men hemtrefliga nutidsboningar,

Polera Edra metallsaker med Lagermans flytande putspomada "BON-AMI"!

BILDER FRÅN STRÖMSHOLMS KANAL. 1. STRÖMSHOLMS SLOTT. 2. PARTI AF STRÖMMA KANAL VID STRÖMSHOLM. 3. VÄSTANSFORS KYRKA MED SLUSS-
 OCH JÄRNVÄGSBRON. 4. FAGERSTA BRUK. 5. FAGERSTA HERRGÅRD. 6. SEMLA KRAFTSTATION. 7. SMEDJEBACKEN.
 8. LUDVIKA FORS. 9. LUDVIKA HERRGÅRD.

och den lilla landtliga, i lummig grönska inbäddade staden Strängnäs, som sköljes af vågorna, står åter upp för vårt minne såsom en af medelpunkterna för forntida kultur, makt och historiska tilldragelser . . .

Uppå på en ås på Nyckelön — Linnés hemtrakt — ligger Kvicksunds hotell dominerande de öppna fjärdarna Barken och Galten, fagra skogspartier, rödmålade villor inflikade mellan mörka furustammar. På afstånd blänka höga, hvita torn från Mälarbadens parvenyartade villastad, som bjärt sticker af mot de gamla aristokratiska herrgårdarna i Rytterns socken i Västmanland.

Omslutet af vatten framskymtar så *Strömsholms slott* (bild 1) — Hedvig Eleonoras skapelse — med sina hvita murar och sitt svarta tak mot en bakgrund af sekelgamla lindar och i förgrunden en ljus björkallé.

Ångaren glider nu in i *Kolbäckån* (bild 2.) Vi passera bogserare och vedskutor med väderbitna, gemtliga skeppare, som utbyta skämtsamma tillrop med manskapet ombord, och nu äro vi framme vid den första slussen, uppkallad efter den folkkäre konungen med det vinnande sättet — Karl XV:es sluss är det.

Linor kastas ut och dragas in. Slussportar öppnas och slutas. Vattnet släpps på, båten höjer sig, passerar genom nästa port och sänker sig ånyo ner emellan de fuktiga, kalla slussväggarna. För hvarje gång man drages nedåt, känns det lika beklämmande, och det ligger en befrielse i den rörelse båten gör, då den sakta, men säkert åter stiger till jämnhöjd med mark och byggnader tack vare den påträngande vattenmassan.

Vid alla slussar lossas och lassas det. Järnkedjor skramla, transporthissen rasslar, balar och tunnor langas mellan båten och land. Små barn bjuda ut höstbuketter. Korgar med kräftor, bröd och andra matvaror langas ombord. Öfverallt strömmar folk till.

Pilträden doppa sina grenar i vattnet, ligga som hängbroar tvärs öfver kanalen, som på ett oberäkneligt sätt skjuter in i bukter här och där, än åt den ena, än åt den andra sidan.

Muntra klappgummor vid bryggorna . . . godmodiga gubbar med pipan i vänstra mungipan och med djupt intresse för allt, som försiggår på kanalbanken . . . lekande barn . . . pustande bärare . . .

En väldig tegelbyggnad speglar sig i vattenytan. Det är Sörstafors' pappersbruk. De solbrända murarna skifta från rödbrunt till hvitt, betänkligt gnagda af tidens tand. De små rutorna i de höga breda fönstren äro betäckta med tjocka dammlager. Det är middagsrast på Sörstafors. Ett par beskäftiga gummor rulla in i magasinet de fat, som lossas från kanalbåten. Annars icke ett spår af lif eller rörelse.

Vid Sörkvarns benfabrik är den största slussen i tre afdelningar. Och sedan är passet upp till Skansen så ytterst smalt, och kanalen går där i så skarp sväng, att båten måste dragas med linor om kröken.

Efter det smala passet vid Skansen kommer man in i en rak, vacker kanalbit, kantad af väl klippta alhäckar, som skydda banken, och ut i Skanssjön. I själfva det hörn, där Kolbäckån vidgar sig till sjö ligger ett trefligt, hvittrappadt boningshus i en liten

välvärdad trädgård. Det är slussingenjörens inbjudande hem. Och rundt sjön har ett helt litet samhälle slagit ned sina bopålar. Här ligger Hallstahammars stora järnbruk med sina miniatyrvattenfall och sina ståtliga bruksanläggningar.

Ljus börja glimta i stugufönstren. Mörkret faller hastigt, och båten går i nattkvarter vid Ålsätra sluss, där mänskenet dansar öfver Trångforsens hvita skum och silar genom löfverket rundt den lilla brostugan.

Vid hvarje sjö ett bruk, vid hvarje bruk forsar och kanaler, valsverk och hyttor. Vid sjön Nadden Seglingsberg och vid den väna Virsbo-sjön Virsbo präktiga disponentbyggnad i en härlig park och det ståtliga bruket omgifvet af väl uppförda byggnader, som tala om allmänt välstånd.

Holmrika sjöar, skogsomgärdade vatten. Rödgälsande buskar och löfverk lätt som spetsflor. Taggiga lönnblad, skiftande i hela skalan från blekgult till högrött, växla med runda guldkimrande björkblad — en färgprakt, som stämmer sinnet till sång.

Här är det slut med Mälarnaturens ekar. Grannen blandar sig alltmera med asp, björk och al. Vattnen bli allt bredare och öppnare, allt oftare klufna af landtungor och allt mera forsande.

Det kuperade landskapet inramas i blånande höjder, det är öfversålladt med skogsdungar. Smala kyrktorn sticka upp mellan tätt stående trädstammar. Samhällen och bruk, verk och herrgårdar gifva lif åt taflan.

De sumpiga åkerfälten försvinna och efterträdas af en oafbruten sträcka skogklädda höjder. I stället för den smala, buktande kanalen, som slingrade sig som ett band mellan täcka stränder och måleriska gläntor, ha vi nu den stora sjön Åmänningen, på hvilken man glider ut, efter att ha lämnat Virsbo bakom sig. Den är rent af imponerande med sin vida vattenyta, sina massor af skuggiga holmar, öar och små byar nere vid stränderna. En violett dager hvilar öfver de bortersta kullarna och kommer dem att se ännu mera aflägsna ut.

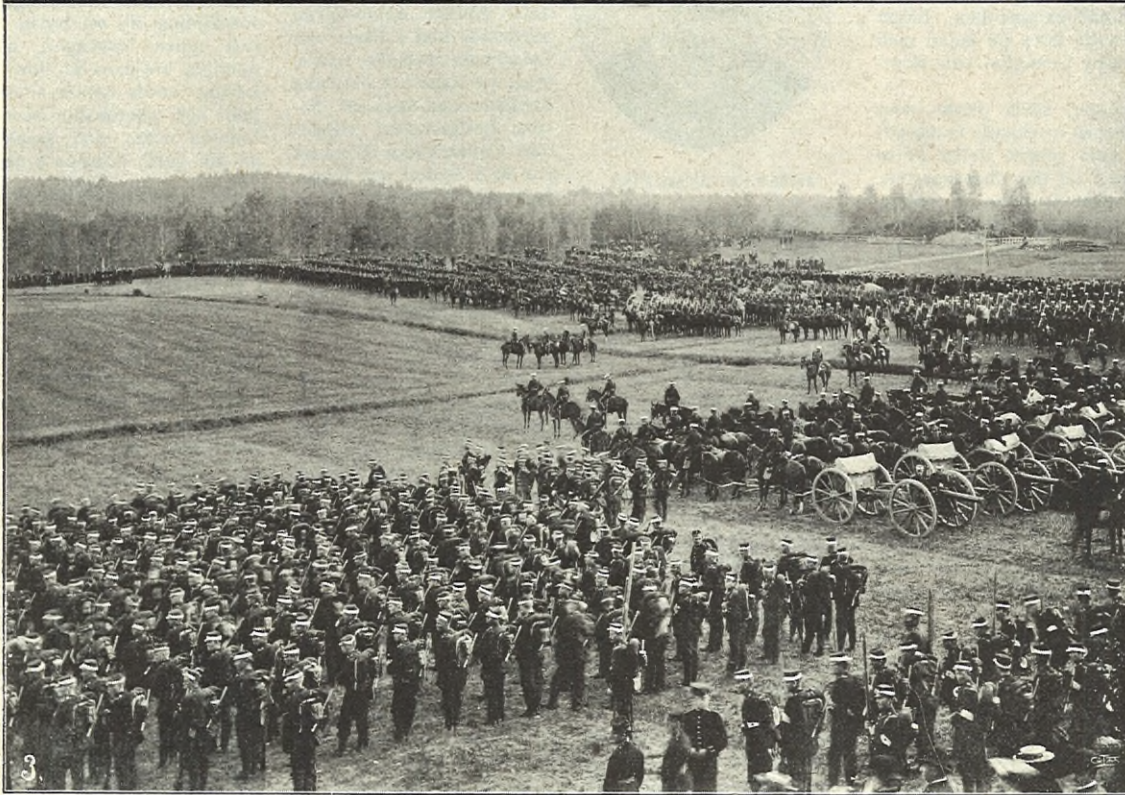
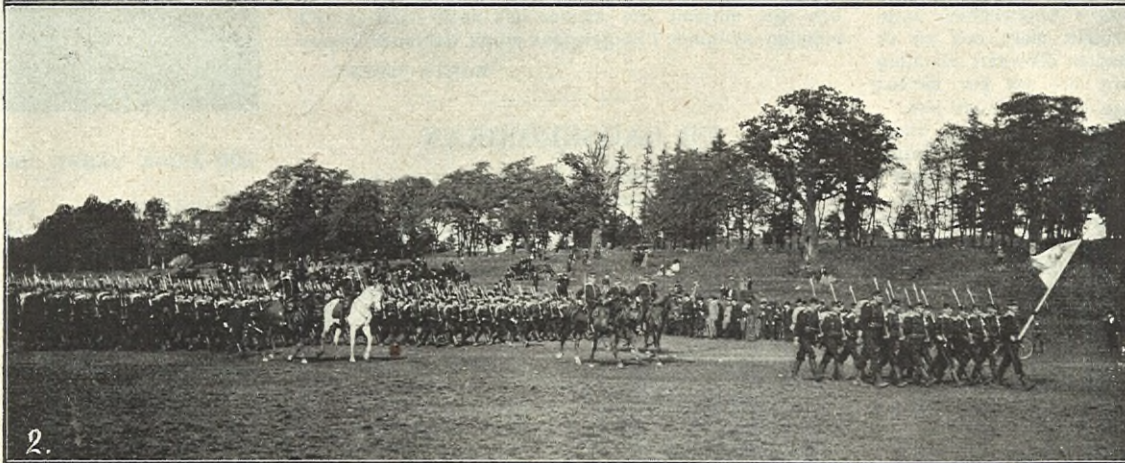
Bergslagsnaturen blir allt mera storslagen och karaktäristisk. Naturen liksom vidgar sig för att kunna mottaga större intryck. Urberget höjer sig kalt, omgifvet af en dyster furuskog, som ger en allvarlig prägel åt omgifningen.

Midt i denna nästan högtidliga natur ligger Engelsbergs kommersiella, banala samhälle med järnvägsskenor, flåsande lokomotiv, tegelupplag, oljefabriker, bryggerier och handelsbodas. Mellan furustammarna och i björkhagarna skymta villor och hotell i alla backar. Men längs den stora landsvägen, som bär från Dalarna öfver Västerås till Stockholm, står den tysta furuskogen lika mörk och allvarsdiger som på Engelbrekts tid, då den skådade biskopar med följe af ungersvenner och riddare, och då "kopparbergsmännen, silfverbergsmännen, järnbergsmännen och menige allmogen öfver all Dala" drogo fram förbi den.

Nu äro de gamla hyttorna i Engelsberg nedlagda, och verket arrenderas af Fagersta bruk, där järnet förädlas.

Genom ett sund kommer man från Åmänningen in i sjön Aspen, där en helt ny anblick möter ögat. Frodiga betesmarker, granna bondgårdar, gråa lador med mossbelupna tak, rödmålade stugor med hvita knutar, som måste stå på stadiga fötter för att ej blåsa höga vidder.

Plötsligt hörs ett dån, som minner om Norrlands vilda vattenfall. Hvitt skum fräser om båtens för, och rätt öfver bron och forsen, som brusar fram under

DE STORA MILITÄRPARADERNA. 1. KONUNG OSCAR MED STAB VID DEFILERINGEN PÅ LADUGÅRDSGÅRDET 2. SVEA LIFGARDES FÖRBIMARSCH. AMATÖRFOTO FÖR IDUN. 3. FRÅN II ARMÉFÖRDELNINGENS MANÖVER I ÖSTERGÖTLAND. FÄLTGUDSTJÄNSTEN VID RIMFORSÅ. A. STAHRÉ FOTO.

Det susar sakta i träden. Stilla och trolsk lägrar sig höstnattens stämning. Tystnaden på den kort förut lastande, blåsande, pustande och bullrande ångaren verkar nästan skrämmande, och hettan nere i den enda hytten ombord är tryckande . . .

I dagningen fortsattes resan. Sjöar omväxla allt snabbare med smala kanalbitar och pittoreska åstränder. De stora, imponerande bruken Surahammar och Ramsnäs ligga tysta och stilla. De väldiga maskinerna ha ro, och arbetarne hvila.

den, reser sig en liten gulrapad kyrka med sluttande tak, rundbågefönster och ett vackert torn. Det är *Västansfors kyrka* (bild 3) på en grönklädd udden. Skummet yr kring gräsvallar och kanalbankar, där forsens klyfves af olika landtrensor. Trädgrenar släpa i den hvita fradgan, prunkande buketter af granna höstblad simma som näckrosor med strömmen. Ett mera pittoreskt läge fick väl aldrig en liten landskyrka!

Från udden med det stämmningsfulla templet föra tvänne broar öfver till Västansfors samhälle. Den ena är en gångbro, den andra järnvägsbron. Och då båten arbetar sig fram genom slussen, varsnar man redan i förgrunden *Fagersta*, det största, vackraste och mest imponerande af Bergslagens många stora och vackra bruk (bild 4).

Ännu en sluss passeras, och i en lummig park vid stranden framträder *Fagersta corps de logis* (bild 5), en månghundraårig herrgård med flyglar. Redan den gammaldags, ålderdomliga, skära färgen på byggningarna, de brutna taken och den enkla, gedigna, hemtrefliga stilen göra ett gladt, vänligt intryck.

På andra sidan bron sjuder det af lif och rörelse på det storstilade bruket. Det lyser muntert ur de stora smedjorna, det hamras och smides, det lossas och köres, maskiner dåna, forsar brusar. Och genom de sista slussarna — vid *Semla kraftstation* (bild 6) för *Fagersta bruk* — höjer sig båten. Slussportarna slå igen om dess akter, och den ångar ut på den lilla sjön Vefungen. Vi äro inne i det minnesrika Dalarna.

Vefungen kantas på ömse sidor af välbebyggda byar, där en och annan hytta i bondehänder ännu minner om bergslagsbons forntida makt och om de rikedomar, hvilka annars mestadels öfvergått till stora bolag. Dunkarby och Västerby äro ett par sådana hyttor, där bönderna själfva äga och bruka sitt järn.

Nästa sjö är S. Barken, hvarest Söderbärke blomstrand by vuxit upp. Liksom på flere andra platser vid kanalen för en lång bro öfver vattnet, på hvars båda sidor samhällena breda ut sig. Här ligger nu i den lummigaste, mest idylliska trädgård en idealprästgård på ena stranden och på den andra lya de hvitrapade kyrkmurarna, sköljda af Barkens vågor. Röda, gula och hvita hus ligga kringspidda på en så vidsträckt yta, att båten har tre tilläggsplatser ensamt vid Söderbärke.

Blånande bergskedjor förtona rundt S. Barken och dess fortsättning N. Barken. Slutningarna äro odlade. Hjordarna drivas på bete. Små grå lador stå på stolpar i hagarna.

Solen dalade, då *Smedjebackens* röda knutar (bild 7) skyntade fram nedanför den djupblå skogskullen. Båten stack in rundt udden och styrde kurs på kajen med de små röda husen — en alphy i solglöd och skimmer.

Ett berglandskaps hela djupa, stilla allvar, men utan fjällens ödslighet och dalarnes tryckande instängdhet, ett allvar utan vemod, utan smärta hvilat öfver denna nejd. Det susar till frid i de täta furornas led. Raka, kraftiga och högtidliga, tyckas de mana till sabbat, och då klockan i Smedjebackens smala kyrktorn sänder ut sin malmklang för att ringa in till helg, ekar det i skog och från bergskägglorna.

Smedjebacken är bedärande. "Den det landet en gång sett, han längtar dit igen." Uppifrån Ufbergets krön har man den mest förtrollande utsikt öfver den pittoreska byn, öfver den skogsinramade sjön, rundt hvilken höjder bortom höjder mörkna till allt djupare blått och violett.

Det är åter afton. Solen har sjunkit ned bakom sjön. Dess sista purpurskimmer har vikit för skymning. De många små glödlamporna ha tänds på kyrkbyns smala krokiga gator. Valsverket brusar och dånar. Strömmen rinner strid mellan buskar, träd och boningshus. I skarpa krökar slingrar den sig kantas af måleriska, fallfärdiga kopparslagareverkstäder och små rödmålade ruckel, mellan hvilka det hvita skummet bubblar.

Man ser här redan en och annan kulldräkt. Folket är frimodigt och vänligt och röjer arten och sinnet hos dalabefolkningen.

I Smedjebacken vänder kanalbåten, samma besvär ligen, långa, arbetsamma färd, som den tåligt gör vecka efter vecka, år efter år. Vi resenärer däremot sträfvast ständigt efter nya intryck, söka nya vägar. Och därför var det järnvägen som förde oss tillbaka till hufvudstaden. Men vi kunde ej skiljas från Kolbäckensån, utan att först ha följt den till dess källa, sjön Vessman. Och tåget mellan Smedjebacken och Ludvika följer troget dess lopp.

Den korta turen förtjänar väl att göras. Det är ett vänligt leende och måleriskt landskap, tåget brusar fram igenom. Man har en hänförande utsikt öfver vattendrag, branta backar och pittoreska skogsstigar. Drömmande insjöar spegla bergssluttningar, stenrosen och myrar. Och öfver hela landskapet denna oförlikneliga blåa dager, som är säregen för Bergslagen, som skänker det en så skimrande och trolsk färgning, att man nästan finner Smedjebacken mera hänförande än Vevey vid lac Léman eller Molde vid sin fjord.

Nyckfullt och egenmäktigt gör Kolbäckensån sina afstickare, kastar sig i forsar öfver stenar och klippor (bild 8), genom småsjöar fram mot sitt mål. Nerifrån

dalens bortom skogen, en bit från Ludvika, banar den sig väg fram emot *Ludvika herrgård* (bild 9). Under vildt forsande bryter den sig fram öfver skiffbord och stenar, förbi smedjor och verkstäder, under broar och slokande pilgrenar. Den drar genom herrgårdsparken, brusar skummande rundt dess små idylliska holmar och lusthus och löfsalar och rinner upp som en strid ström i Vessman, Dalarnas kanske härligaste sjö. Det brukar sägas, att Siljan är kvinnligt fager, men Vessman manligt skön. Säkert är, att Vessman verkar kraft och mandom med sin gördel af grönklädda höjder, som blicka ned på det lilla bullrande, myllrande Ludvika.

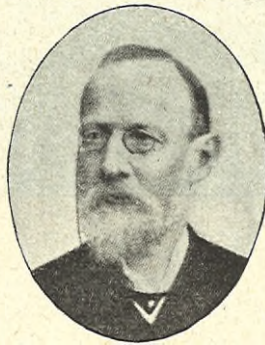
Oberördt af bergens majestät förefaller Ludvika så världsligt, industriellt och jäktande verksamt. Forsens då i herrgårdsparken med all dess äldriga poesi öfveröstas af lokomotivens tjut på alla de nya och gamla järnvägslinier, som genomkorsa trakten. Herrgårdsbyggningens vänliga, låga fönsterrad, flyglarnas vindskupor i halfmåneform, som blicka ut öfver de sirliga gångarna i parken, de stela blomstergrupperna på gårdsplanen och i trädgårdarna, det gamla vapnet öfver ingången, de höga järngrindarna — ja, ända till de blekröda kaprifolierna, som dofta så gammaldags förnämt, sticka af mot bruset och surret och rasslet i det uppåtsträfvande, moderna industrisamhälle, där de glömt sig kvar.

Men Ludvika svarta kyrktak sticker upp mellan hvitstammiga björkar, trotsande tidens växlingar. Och Urberget blickar ned öfver skog och dal, öfver land och sjö, alljämt det samma och dock ständigt nytt, ständigt skiftande i Bergslagens djupa, dallrande dagar.

MÄRTA ISBERG.

UR DAGSKRÖNIKAN.

HERMAN ALMKVIST †. F. d. professorn i semitiska språk vid Uppsala universitet, *Herman Napoleon Almkvist*, har i dagarne aflidit i Uppsala, efterlämnande minnet af en framstående språkforskare, skriftställare och lärare samt af en till sitt väsen anspråkslös och sympatisk människa.

HERMAN ALMKVIST.

Herman Almkvist tillhörde den bekanta Stockholmsläkten A. och var son af stadskassören P. J. Almkvist. Efter i Uppsala vunnen doktorsgrad studerade han i Paris och Leipzig de arabiska, hebreiska, turkiska och persiska språken samt sanskrit. Såsom Letterstedtsk stipendiat vistades han därpå ett par år i Syrien och Egypten samt erhöil efter hemkomsten ett personligt anslag för att vid Uppsala universitet föreläsa öfver persiska och arabiska, hvarpå år 1800 följde hans utnämning till e. o. professor i jämförande språkforskning. Tolf år senare kallades han till innehafvare af den ordinarie professuren i semitiska språk och verkade på denna post, till dess han nyligen efter uppnådda 65 lefnadsår erhöil afsked.

Vid sidan af sin verksamhet som lärare har han författat ett stort antal språkvetenskapliga afhandlingar, medarbetat som lexikograf, utgivit läro- och läseböcker, däribland i hebreiska, samt riktat vår skönlitteratur med mönstergilla tolkningar af bland annat den ryske skalden Ivan Turgenjeffs noveller m. m.

Han var en nitisk medlem af föreningen Verdandi, och ej så få gånger gjorde han sig bemärkt för ett bland de akademiska fäderna mindre vanligt tillmötesgående mot frisinnade strömningar.

TRUPPERNAS PARAD. Som afslutning till de i Iduns förra nummer meddelade bilderna från fältmanövrerna i Norrland och Uppland af fjärde, femte och sjätte arméfördelningarna följa här ett par ögonblicksvyer från den i förra veckan afhållna stora paraderna å Ladugårdsgärdet, vid hvilken konungen var närvarande och som för öfrigt samlat stora skaror af skadelystna, hvarhelst det fanns en upphöjd plats att se ifrån.

Trupperna defilerade förbi konungen med öfelig honnör, formerade bataljonsvis i dubbelkolonn. I teten marscherade Svea lifgarde, därefter Göta lifgarde, Lifregementet till fot, sörmänningarna och Vaxholms grenadjärer. Därefter körde positionsartilleriet med buller och bång fram, Lifgardet till häst producerade sig i klädsam karriär, och det hela afslutades med Första Svea artilleri. Prins Gustaf Adolf förde andra plutonen af Svea lifgardes lifkompani.

Efter defileringen uppställes trupperna i en vid cirkel rundt Fågelbackarna med front inåt. Konungen red längs truppernas front och aftackade dem regemente efter regemente, hvarvid musiken spelade och manskapet hurrade.

Äfven från andra arméfördelningens manövrer i Östergötland bjuda vi en tilltalande bild, återgifvande fältgudstjänsten vid Rimforsa.

100-ÅRIGA MÄRET PERSDOTTER I YTTERHOGDAL.

EN KÄRNGUMMA. För ett par år sedan meddelade vi porträttet af en manlig åldring från Härjedalen, den vid sin död 1902 nära 103-årige Sjul Svensson i Öfverhogdal. I dagarna har änkan Märet Persdotter i Ytterhogdal fyllt 100 år. Gunman Märet är nämligen född där i socknen den 29 september 1804. Trots slit och mödor på det hemman i Östansjöby, hvarest hon som bondhustru framlevat största delen af sin tid, har hon ännu ej så litet af krafter i behåll. Ända hittills har hon till det mesta skött sitt eget lilla hushåll på gammeldagarna, d. v. s. stökat och styrt i den föderådskammare, dit hon dragit sig undan efter hemmanets försäljning till ett bolag. Väl är hörseln numera klen och synen försvagad, men med tillhjälp af de ålderdomliga brillorna är hon ännu i stånd att hämta andlig näring ur de gamla böcker, som följt med henne som ljus- och tröstekällor sedan ungdomsdagar. Bilden här bredvid visar den gamla sittande en solklar dag ute på sin gård, läsande i den gamla svenska psalmboken.

AUTOMOBILDROSKOR heter det nyaste trafikmedlet på Stockholms gator, infördt af Droskaktiebolaget och afsedt att snabbare än de vanliga droskorna beförda allmänheten. De nya droskorna, som äro hållna i en diskret grön färgton, se rätt eleganta ut.

Ännu är endast ett dylikt fordon insatt i trafiken, men flere komma med det snaraste. De levereras från Dansk automobilring. Nu återstår att se, om det nya fortkomstmedlet skall åstadkomma någon omhvälfning i vår gatutrafik, d. v. s. lära våra kuskar i allmänhet att se upp litet bättre än hittills och ej halsstarrigt åka i vägen för hvarandra.

DYRBAR GÅFVA TILL NATIONALMUSEUM. Vid Nationalmusei nämnds senaste sammanträde öfverlämnades som gåfva till Nationalmuseum af hofjuvelerare Carl Feron, innehafvare af främmande Gustaf Möllen-

STOCKHOLMS NYASTE SAMFÄRDSMEDEL. EN AF DE NYA AUTOMOBILDROSKORNA. J. EDGREN FOTO.

Vanligt salt verkar blott som en krydda.

CEREBOS SALT: Stärker födan.

borg i Stockholm, såsom prof på guld- och silfverindustriens ståndpunkt i vårt land i början af tjugonde seklet en Nautiluspokal af guld och silfver. Pokalen är komponerad af arkitekten Almqvist och modellerad af skulptörerna Strandman och Ahlberg samt tillverkad af f. d. hofjuveleraren A. R. Lindgren, verkmästarne hos Möllenberg Aarflot, Encke, Löfgren och Börjeson, ciselörerna Encke och Müller samt konstgjutarne Bergholtz och Meyer. Värde af gåfvan uppskattas till 12,000 kr.

Pokalen framställer en hafsnymf, som står på ryggen af en framilande delfin och uppbär en stor hafsnäcka, som af ett par små amoriner smyckas med näckrosor och blad, bland hvilka en trollslända och en liten ödla förstuckit sig. En annan amorin blåser i en snäcklur. Alla figurerna äro modellerade och ciserade i oxideradt silfver. I hafsnymfens hår lyser ett diadem af smaragder, briljanter och pärlor. Ur delfinens ögon blixtra briljanter. Snäckans hela beklädnad är af gediget guld. På de i olika gröna nyanser emaljerade bladen lysa dagdroppar af diamanter, och i de hvita emaljerade blommorna sitta rubiner. Äfven ödlan och trollsländan gnistra af juveler och safirer. Snäckans öfre kant, som består af små sniglar med rubiner och diamanter på ryggen, avslutas med två stora krysoliter.

Foten viljar på åtta små snäckor, ur hvilka sniglar krypa upp för att söka sin föda bland hafstängan, hvilken smyger sig rundt foten. De små blåsorna i tängan bestå af opaler. Hafstängan omsluter åtta stora, skimrande pärlor. Foten avslutas af en staf tätt besatt med rubiner och diamanter.

TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN i Lund, en den skånska hortikulturens höstrevy af för provinsens trädgårdsodlare synnerligen smickrande natur, har gifvit Idun anledning att meddela ett par utställningsbilder af intresse.

Dessa nu och då återkommande trädgårdsutställningar förtjäna att på det kraftigaste stödjas af allmänheten, ty trädgårdsodlingen har stor betydelse som ekonomisk hjälpare, särskildt för den mindre odlaren.

ETT HÄRJADT GLASBRUK. Häromdagen utbröt eldsvåda å Sandö glasbruk, som är beläget i trakten af Hernösand. Elden började i halmboden till packkammaren. Hyttan nedbrann till grunden. Orsaken till eldens uppkomst är obekant. Bruket, som är den största i sitt slag i norra Europa, är försäkradt i olika bolag för omkring 300,000 kr. och sysselsätter omkring 300 arbetare. Hyttan lär med det snaraste komma att återuppbyggas.

Vi meddela å nästa sida ett par bilder från det ödelagda bruket.

MORSKE ACHILLES. EN HISTORIA FRÅN SKÅNE AF ESAIAS COLLIN.

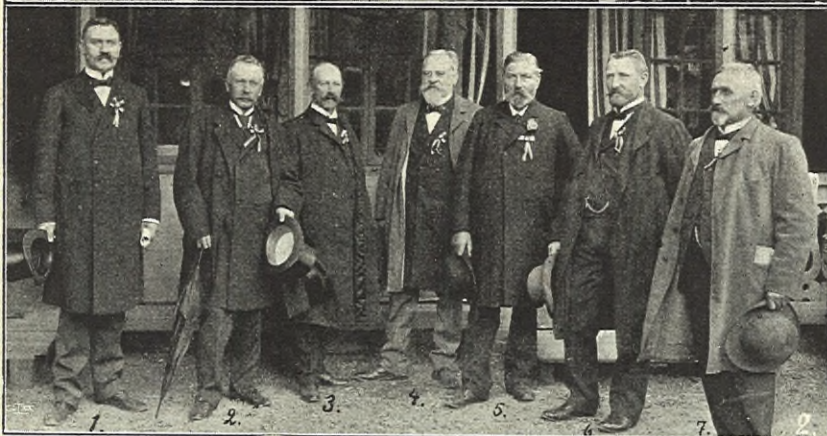
KLOCKAN VAR 4 på morgonen. Landtgården tecknade sig som en mörk, otydlig massa i det silande novemberregnet. Ett fönster i flygelbyggnaden lyste gult och melanholiskt i mörkret. Nu bleknade ljuset och blef borta. Det gnällde först i en dörr, så i en annan. En jättelik figur blef synlig på trapptenen med en blinkande lykta i handen och rörde sig i maklig takt öfver gårdsplanen i riktning mot stallet. Skuggan dansade lång och gänglig vid sidan öfver vattenpussarna.

Det var majorens nykomne tjänare, Jöns Jönsson Snar, som i en person representerade en stalldrängs, en ridknechts och en lifkusks hvar för sig betydande personlighet. "Treenigheten" brukade också majoren kalla honom ibland, när han tyckte, att "Dummerjöns" och "Jöns Jönsson Långsam" lämpligen kunde få hvila sig för att inte bli allt för utnötta tilltalsord.

Jöns hängde lyktan ifrån sig, när han kom in i stallet, där en behaglig, fränt luktande värme slog emot honom, och gick till sina sysslor. Det var sju hästar på stall, alla trinda och glänsande som Faraos sju feta nöt. Ty majoren höll styft på sina djur och kunde mycket väl ha suttit

NAUTILUSPOKAL AF GULD O. SILFVER, GÅFVA TILL NATIONALMUSEUM AF HOFJUVELERARE C. FERON.

FRÅN TRÄDGÅRDSUTSTÄLLNINGEN I LUND. 1. FRUKT- OCH GRÖNSAKSUTSTÄLLNINGEN. 2. UTSTÄLLNINGENS KOMMITTÉRADE. 1 REDAKTÖR BÜLOW, 2 PROFESSOR JÖNSSON, 3 UNIVERSITETSRENTMÄSTAR EKLUND, ORDF., 4 D:R HOLMSTRÖM (HVILAN), 5 DIREKTÖR ULRICHSSON (ALNARP), 6 TRÄDGÅRDSMÄSTAR LINDQVIST, 7 TRÄDGÅRDSMÄSTAR PEHRSON. RAHMN, LUND, FOTO.

som ordförande i ortens djurskyddsförening, om han nu inte hyst en panisk förskräckelse för allt föreningsväsen, som han undantagslöst rubricerade som humbug.

Krubborna fylldes med fuktig hackelse och i häckarna framför hvarje häst lades ett fång doftande hö, hvarpå Jöns började göra rent i spiltorna. Han hvisslade omedvetet i takt till de sju paren käkars jämna och belättna söndermalande af frukostransonerna. Dörren till gödselstacken stod öppen och där ute hördes tuppen hälsa den första bleka gryningen med ett gällt galande, som besvarades från någon närgränsande gård.

Så ringde vällingklockan, och Jöns lade med ett belåtet grin grepen ifrån sig. Hans mage hade redan knorrat en god stund.

I dörren mötte han majoren och fick brådt med att stryka af mössan.

"Jaså, Jöns Jönsson Långsam, du har inte hunnit få rent än? Du är en sölkorf, en dummerjöns är du, och gjorde jag rätt, körde jag dig på porten med detsamma. Ger jag dig inte dryg lön och mat, som kunde räcka till två par oxar, för att du ska sköta dig ordentligt?" röt husbonden och spottade ut en försvarlig buss.

"Kan, kan inte hinna fortare, major," stammade Jöns och drog sig försiktigt baklänges.

"Kan, kan, ka, ka, ka, ka. . . Du ser mig ut som en äggsjuk höna, och kacklar som en sådan gör du. Morska opp dig, karl, och se inte ut som en käring. Jag tål inga krukor i min tjänst. Marsch!"

Jöns klädde sig bakom örat, sneglade på den fruktansvärde, tog så mod till sig och smet förbi honom med en alldeles oväntad fart i de långa benen.

Inne i folkstugan framför grötfatet och de vidunderligt stora "flottamatarne" glömde Jöns hastigt bort sin förskräckelse. Måltiderna hade ett förunderligt välgörande inflytande på Jöns Jönsson Snars lefnadsmod. Kom han än så nedslagen dit efter ett nappatag med majoren, därifrån gick han glad och nyter och morsk som en ung gud. Då nöp han i förbifarten den knubbiga mejerskan i hennes runda kind och tvekade inte att ta den smånätta husan om lifvet, ifall hon kom i hans väg.

En full mage ger mod, ska en veta . . .

Annars var det nog så klent med den stackarens tilltagsenhet. Värst var det, att hans sysslor jämt och ständigt förde honom i majorens väg. Han blef kallsvettig, bara han fick se husbonden, fumlade med stigbygeln, när han skulle hjälpa honom stiga till häst, och tappade piskan ibland, när han satt på kuskbocken och hörde majorens rullbas bakom sig som en åska och kände hans ögon i ryggen som blixlar.

Tio gånger om dagen minst och lika många gånger om natten i orediga drömmar satte Jöns sig före att morska upp sig, men längre än till föresatser kom det aldrig. Han blef vettskrämdare för hvar dag, och dess värre röt och svor majoren och spottade ut bussen med sådan kläm, att det föreföll Jöns, att om den råkat honom, han måst sjunka till jorden dödligt sårad.

Nu hade majoren en betjänt, som han haft i sin tjänst så länge någon kunde minnas. Slät och fin var han i synen, rödlätt och skinande som en astrakan, men slug som en sjuårs räff för öfrigt. Majorens högra hand var

Förnämsta tvättmedel

äro och förblifva dock vid finare tvätt

HYLINS

Ekonomi-Tvål

och vid gröfre tvätt (byk)

HYLINS

Prima Tvätt-Tvål

han och åtnjöt hans odelade förtroende. Hur han kommit att intaga en så framskjuten ställning, var det väl ingen, som hade riktigt klart för sig, men gammalt folk på gården visste berätta, att betjänten en gång, strax han kommit i majorens tjänst, tagit sig för att handgripligen tillrättvisa denne vid något lämpligt tillfälle. Från den tiden skulle betjäntens ställning varit befast.

Nu var betjänten, Johan hette han för öfrigt, alldeles för stram för att sällskapa med stalldrängen, men hur det var, började han tycka synd om stackaren. Den stora, muskulöse karlen stod ju och skalf för den lille majorens munväder värre än en bondbeväring inför ryssen! Det var så en både kunde gråta och skratta åt det.

Johan gick och rufvade på saken, tills han plötsligt beslöt sig för att gripa in. Majoren hade haft middag, och när betjänten följde de sista högröstade gästerna ut och på återvägen in stötte på stalldrängen, som dagen till ära var utstyrd i sitt kusklivré, grep det honom att se denne så "molucken" och förskrämd vid ett så pass muntert tillfälle.

"Vill Jöns gå in till mig ett slag och få sig något innanför västen?" frågade han helt nedlåtande. "Jag har något att tala med Jöns om."

Jöns ref sig i håret. "Bara inte majorn . . ." stammade han.

"Majoren och majoren! Puh! Låt han majoren vara! Kom nu bara!"

Det blef en härlig kväll för stalldrängen-ridknekten-lifkusken: Guds gåfvor i öfverflöd, vått och torrt, tills han nästan storknade, och så till påbröd en muntert och öfverlägset berättad historia om, huru sådana herrar som majoren skulle behandlas, för att de skulle ta skeden i vackra hand.

Jöns Jönsson Snar gapade af förvåning och välbefinnande. Var det verkligen sant, och var det ingenting annat som fallerade! Hejsan! Herr Johan skulle få se på, hur "Dummerjöns" och "Jöns Jönsson Långsam" skulle klara skifvan då!

"Ja, stå nu bara på sig, hör han, och låt inte modet fara af en med kopparslagarne i morgon", uppmuntrade Johan vid afskedstagan-det.

"Herr Johan kan vara så lugn så — och tack för i kväll!" Lifkusken trefvade sig ut och bort till kammaren i flygeln.

Majoren blef inte synlig på hela förmidagen dagen därpå. Fram emot middagen kom det bud, att Jöns skulle skjutsa till Eka för majoren.

På utsatt klockslag höll suffletten framför trappan. Efter en stund kom majoren ut och efter honom betjänten med päls och gepäck i händerna.

"Du har inte seldonen blanka, latmask!" röt majoren, men hajade till och såg nästan dum ut, när Jöns, utan att vända på hufvudet, svarade: "Blanka, så majoren kan spegla trynet i dem, duger inte det, hvasa?"

Majoren valkade bussen och klef i vagnen utan ett ord vidare, lät betjänten svepa fårskinnfällan om benen på sig och lutade sig bekvämt upp i hörnet under den uppslagna kuren, allt medan de feta tummarna nervöst snurrade om hvarandra. Han glömde till och med att säga: "kör!"

Jöns smälde med piskan, betjänten bockade. Med en gnäggning satte hästarne i gång. När suffletten svängde genom grinden, såg kusken sig stolt om och mötte ett bredt, uppmuntrande grin från räffen i farstudörren.

Jöns satt och blåste upp sig af själfbelåtenhet uppe på kuskbocken, allt som åkdonet plaskade fram i vägens smörja, utan att den sedvanliga åskan lät höra sitt mullrande från dess inandöme, och han iakttog med stolt förtjusning, att ingenting stack honom i ryggen heller. Han måste vända sig om för att se, om majoren möjligen satt och sof.

Nej vars, han satt och starrbligade framför sig och rullade med tummarne. "En så'n feg en!" tänkte Jöns och fick för märkvärdighetens skull en idé. Här skulle smidas, medan järnet var varmt!

Jöns hade kört till Eka för majoren många gånger förr och visste ackurat, hur han ville ordna det med framkomsten i dag.

Nu plumsade hästarne i modden i den långa herrgårdsallén. Hjulen malde och malde i den djupa dyn, som kastades omkring i stora klumpar. Rakt fram skymtade corps-de-logiet mellan nakna träd, till höger lågo uthusbyggnaderna i en fyrkant omkring en mörk och ruskig gård, som man kom till genom en låg, förfallen gammal portgång.

Majoren vaknade ur sina funderingar vid att suffletten svängde åt höger in i den smala porten.

"Är du från dina sinnen, karl?" röt han och spottade ut bussen. "Vet du inte, hvar vägen går?"

Jöns körde kolut på, utan att svara, och stannade midt bland gamla söndriga arbetsredskap och kringvräkt mjölkflaskor.

"Hvad är meningen, din sakramentskade fähund?" började majoren sitt rytande igen.

"Vill han stiga af här, så var så god! Jag kan i annat fall köra honom rakt in i det

rödaste, dit han väl ändå kommer till sist", röt den fordom så ödmjuka och beskedlige drängen frankt tillbaka och såg majoren stint i ögonen, utan att blinka.

Majoren hade hoppat ur vagnen och hamnat midt i en stinkande pöl. Käppen hade han lyft i högsta hugg för att klämma till, men stod som fastnaglad, slagen af häpnad och beundran inför denna oväntade kraftyttring af drängens mod och själsstyrka.

"Säger du det, säger du det, morske Achilles?" grymtade han. "Du är inte den jag tagit dig för. En fähund är du, men en karlkarl därtill, och af en karl kan det bli folk med tiden . . . ha ha ha! Tack för skjutsen då, tackar allra mjukast, morske Achilles."

Patronen på Eka blef i detsamma synlig i andra änden på gården. "Goddag, kära bror, goddag", hojtade han. "Hvad tar du dig för vägar?" Och den fete lille herrn balanserade sig försiktigt fram i smutsen.

Majoren klef obesväradt på och sträckte fram handen till hälsning. "Är jag inte välkommen hvilken väg som helst då? Kära bror ska veta, att jag har en sådan förbaskadt morsk kusk nu för tiden, en riktig karlkarl för resten, en pärla, förstär bror. Han ska få lönen fördubblad från och med i dag. Men hut ska jag lära honom. Se, han kan lära sig något, han." Och den bälde majoren skratade, så att det slog lock för patronens öron, och kramade hans hand med eftertryck.

"Jag må säga, jag må säga . . . Nå, bror är hjärtligt välkommen i alla fall." Patronen harskade och tog upp sin outslitliga snusnäsduk och snöt sig upprepade gånger för att dölja sin förlägenhet.

Så vandrade de goda vännerna i väg arm i arm.

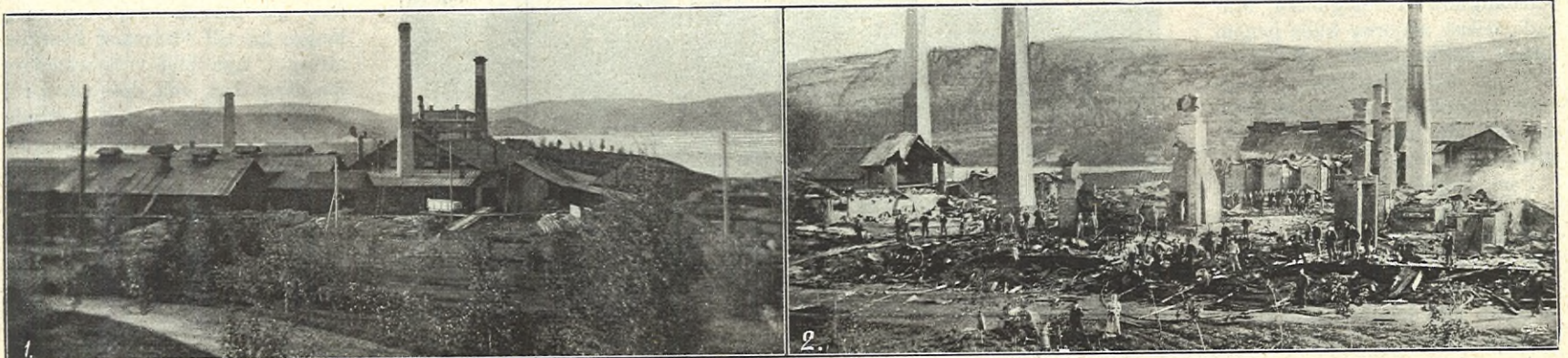
Men Jöns Jönsson Snar, eller morske Achilles, som han efter den betan fick heta, började lugnt att spanna ifrån, dubbelt stolt i medvetandet, att drängar och pigor på Eka gård bekikar uppträdet från dörrspringor och smutsiga fönsterrutor.

Senare på kvällen satt han i folkstugan på Eka och njöt trakteringen med en aptit, som kom de andra kuskarne och gårdsfolket att locka honom till ytterligare ansträngningar i samma väg, och skröt och skroderade öfver dagens bragd och nojsade med pigorna och såg framtiden i rödaste rosenrödt.

Och att han inte såg bara i syne, det tror jag mig kunna påstå, ty han tjänar hos majoren än i dag och kommer väl att så göra i hundra år, som det heter i slutet på alla riktiga sagor.

Glöm ej

Jubileumsfondens sparbössor!

SANDÖ GLASBRUK FÖRE OCH EFTER DEN STORA BRANDEN DEN 27 SISTL. SEPT. HUGO SCHULZ FOTO.

FRÅN IDUNS LÅSEKRETS.

TILL "EN BLAND TUSENDEN".

FASTÅN jag icke med afseende på förmågan kan mot-
svära edra förväntningar, vågar jag försäkra om
min villighet att arbeta för ett förbättradt hushålls-
väsen.

Metta Greger.

TEATER OCH MUSIK.

KUNGL. TEATERN. Trots det starka släktticket
mellan den italienska verismens båda tidigaste
representanter å vår operascen, Leoncavallos "Pajazzo"
och Mascagnis "På Sicilien", drager denna program-
sammanställning, som onekligen verkar något ensidig,
allt fortfarande goda hus. De båda operorna hafva
ock redan hunnit ett aktningvärdt antal representa-
tioner. Sålunda gafs "Pajazzo" i fredags för 125:te
gången, och "På Sicilien" har väl hunnit ej obetydligt
längre. Måhända samverkade emellertid flere omstän-
digheter till att vid fredagens föreställning samla en
nära nog fulltalig publik. Så uppträdde hr *Menzinsky*
för första gången som Canio-Pajazzo och hr *Malm*
som Beppo-Arlekin, hvarjämte man i den andra operan fick
höra hr *Ödmann* som Toriddo och fröken *M. Ericsson*
som debutant i Santuzzas parti. Främst bland alla
stod dock fru *Hellström*, hvilken var alldeles ypperlig
som Nedda i "Pajazzo". Hvad hr *Menzinsky* beträffar
rönte han lifligt bifall för sin sång; i dramatiskt hän-
seende hade åtskilligt mera kunnat göras af denna så
tacksamma roll. Hr *Malm* sjöng serenaden vackert, men
visade sig ej vidare hemmastadd i Arlekins kostym.
Af narren Tonio-Taddeo har hr *Forsell* i prologen så
att säga grubblat fram en typ, som väl föga motsvarar
den narr, kompositören-författaren tänkt sig. Så
som hr *F.* fattat uppgiften, lyckades han emellertid
afvinna densamma flere intressanta drag, och efter pro-
logens framförande ljöd ett så lifligt bifall, att hr *F.*
— tvärtemot teaterreglementet — ännu en gång fram-
trädde för publiken. Som något absolut oskönt och
okonstnärligt måste man dock beteckna det återkom-
mande himlandet med ögonen och det onödiga utdra-
get af vissa toner, hvartill hr *F.* gjorde sig skyldig.
Silvios parti innehades fortfarande af hr *Mandahl*.

I "På Sicilien" debuterade, som ofvan nämndes,
fröken *Ericsson* som Santuzza, för hvilket parti hennes
ganska vackra stämma väl lämpade sig. Något sär-
skildt anmärkningsvärdt kunde vi ej finna i hennes
uppträdande, som dock i sin helhet torde kunna be-
tecknas som rätt lofvande. Öfriga roller innehades af
hrr *Ödmann* och *Söderman* samt fröken *Edström* och
fru *Claussen*, hvilken sistnämnda här bör anläggas en
något äldre mask. De båda operorna leddes förtjänst-
fullt af hr *Henneberg*.

F. Hbg.

— "Kronjuvelerna", Aubers vackra opera-comique,
återupptogs i går å k. teatern. Vi återkomma.

— Abonnement kan tecknas å k. teaterns kansli
fr. o. m. denna vecka. Första abonnementsföreställ-
ningen gifves onsdagen den 12 dennes.

SVENSKA TEATERN låter med lofvärd raskhet pre-
miererna följa hvarandra, så att säsongens tredje pro-
gram nu redan är införlifvadt med spellistan. Det
synes således verkligen bli allvar af direktör *Ranfats*
vackra föresats att till såväl publikens som de konst-
närliga krafternas fromma hålla en *omväxlande* reper-
toar, i stället för att, efter gammal stockholmsk teater-
sed, med ens slita ut de stycken, "som gå", intill
sista trådarna. Och vi äro öfvertygade, att denna
taktik i längden äfven skall visa sig gynnsam för
teaterns ekonomi. En nyhet som nu den senaste t. ex.,
belgaren *Mitchells* skådespel "Den frånvarande", en
folkpjäs af skäligen långrandig och pueril läggning,
skulle vid dagligt bruk mycket snart vara en utsliten
repertoartrasa. Gifves den däremot någon gång då
och då till omväxling med kraftigare konstnärlig kost,
skall den helt visst finna sin publik, som fögnas af
den naiva fabeln och af de verkliga stilfulla holländ-
ska dräkterna och interiörerna. Och äfven de skådespe-
lare, som nedlagt ett duktigt arbete på att ingjuta en
smula blod och mærg i styckets i och för sig så tomma
figurer, skola alltjämt kunna bevara något af premi-
ärens förskönande friskhet och omedelbarhet.

Ty — som redan antydts — i detta fall ligger
obestriddligen den större förtjänsten hos de spelande,
hos regissören och dekorationsmålaren, den mindre hos
författaren. Särskildt de kvinnliga hufvudrollernas bära-
rinnor förtjäna lofordande nämnas: fruarna *Fahlman*,
Sandell, och fröken *Rustan* samt enkannerligen fröken
Astrid Torsell, som ger sitt holländska flickebarn med
den glittrande solstrålemjukhet, som är helt egen för
hennes intagande unga konst.

J. Ng.

DEN NORSKA ROMANSÅNGERSKAN
FRU BOKKEN LASSON.

FRU BOKKEN LASSON, den norska sångerskan, gaf
i måndags en visafoton i Vetenskapsakademiens hör-
sal, där hon möttes af en förväntningsfull publik, som
fyllede hvarenda en af de få platser, som återstå efter
den stora inskränkning (från 600 platser till 360), som
blifvit en följd af vederbörande myndigheters drakoniska
bestämmelser.

Måhända blefvo förväntningarna ej i allo uppfyllda,
då vi ju här äro bortskämda med fru *Anna Norries*
och hr *Scholanders* utmärkta föredragskonst i förelig-
gande genre. Den särskildt i höjden klangfulla mezzo-
sopranstämman besvärades därjämte af en märkbar
indisposition, som tiltog mot slutet. Detta invercade
emellertid ej på den temperamentfallna karaktärisering,
fru *L.* förstod att förläna de mångskiftande numren på
aftonens program, från den veka romansen "Karin
Månsdotters vaggvisa" till den burleska negersången
eller den drastiska folkvisan "Kvindesind" från Öster-
rike. Däremellan fick man höra en eldig rysk zigenar-
sång, den bekanta skotska folkvisan "Charles is my
darling", *Holger Drachmanns* vackra majvisa till en
irländsk folkmelodi, ett par franska sånger, en fört-
jusande sång af *Lange-Müller* samt en uppsluppen
folkvisa från Holland och en synnerligen karaktäristisk
norsk bondvisa "Han Lara". Fru *L.* ackompanjerade
sig själf på luta och understöddes i sitt föredrag af en
talande mimik och liffulla rörelser, hvilket allt hänvisar
henne till den finare ueberbrettigenren. Den unga
sångerskan hälsades efter flere nummer med synner-
ligen lifligt bifall och måste till slut föredraga en fransk
visa som extranummer.

Utmärkta fyllnadsbidrag utgjordes af några humo-
ristiska skisser af *Hans Aanrud*, hvilka på ett alltge-
nom förträffligt och karaktäristiskt sätt föredrogos af hr
Harald Stormoen från norska nationalteatern samt
väckte stormande bifall.

F. Hbg.

WILLY BURMESTER gaf i förra veckan en konsert
i Musikaliska akademiens stora sal, som dock ej
var besatt till mer än hälften. De, som kommit till-
städes finga dock en synnerligen njutningsrik afton.
Violinmästarens program var på ett undantag när —
det bekanta Rondo capriccioso af *Saint-Saëns* — allt-
igenom klassiskt. Sålunda inleddes detsamma med
Spohrs violinkonsert nr 7, som erhöil en förträfflig
tolkning, särskildt det härliga adagiot och den starkt
rytmiska finalen. Priset för aftonen togs dock af
Beethovens sköna och innehållsrika violinromans, tol-
kad på ett öfverlägset sätt, såsom ock var fallet med
Bachs preludium. *Saint-Saëns'* rondo spelades elegant
och klart, och de fyra små förtjusande styckena af
Couperin, *Händel*, *Martini* och *Mozart*, som på ett
ypperligt sätt föredrogos af hr *B.* i hans eget arrange-
mang, framkallade måhända det lifligaste bifallet, sär-
skildt de båda menuetterna af *Händel* och *Mozart*.
Pianoackompanjemang sköttes förträffligt af hr *Hein-
rich Kaspar Schmid* från München, hvilken ock i några

egna mindre kompositioner visade sig som en rätt god
såväl pianist som kompositör.

F. Hbg.

HERMAN SANDBY och **PERCY GRAINGER**, den förre
violoncellist, den senare pianist, båda här okända,
gifva i morgon fredag konsert i Musikaliska akademi-
ens stora sal.

VÅRA MUSIKSÄLLSKAP hafva redan börjat sitt
arbete med att inöfva och repetera de verk, som
komma att gifvas under det nu ingångna musikåret.

Konsertföreningen, som i höst börjar sitt tredje
verksamhetsår, ämnar att jämväl under instundande
musiksäsong gifva sex abonnementskonserter under
anförande af *Tor Aulin*. Första konserten äger rum
tisdagen den 18 nästkommande oktober i Musikaliska
akademiens stora sal, och komma härvid att uppföras:
Symfoni B-dur af *Haydn* (nr 8 af *Breitkopf* och *Härtels*
upplaga), pianokonsert C-moll af *Mozart* (solist: *Vilh.
Stenhammar*), hvilka båda verk ej förut torde hafva
uppförts härstädes; konserten avslutas med *Beethovens*
symfoni A-dur nr 7.

Af nyheter som äro ämnade att på de öfriga kon-
serterna uppföras må nämnas: Fr. *Berwalds* C-dur
symfoni ("Sinfonie singulière") och *Adolf Wiklunds* kon-
sertuvertyr, symfoni D-moll nr 3 af *Ant. Bruckner*,
scener ur "Götterdämmerung" af *Rich. Wagner* m. m.
Vid den femte konserten i februari kommer *Christian
Sinding* att som gäst dirigera sin symfoni i D-moll
och suite för violin och orkester. Dessutom äro re-
priser af förut gifna verk påtänkta, bland annat af
Beethovens 9:de symfoni, som torde komma att uppföras
på sista konserten i april, af *Schuberts* ofull-
ändade symfoni H-moll och af *Peterson-Bergers* sym-
foni "Baneret". Som solister komma flera af våra
förmåsta instrumental- och sångkonstnärer att med-
verka.

Nya filharmoniska sällskapet gifver under arbets-
året två abonnementskonserter på k. teatern. Å den
första gifves en repris af *Elgars* "Gerontius' dröm"
och å den andra utföres *Beethovens* "Missa solem-
nis". Konserterna skola ledas af hr *W. Stenhammar*,
hvertill sällskapet är att lyckönska, och inöfningen
är anförtrödd åt hr *W. Wiklund*.

Musikföreningen utför vid sin första konsert *Bachs*
här förut ej gifna "Weihnachts-Oratorium".

HRR TOR AULIN och **VILH. STENHAMMAR** gifva
torsdagen den 13 dennes den första af sina tre
tillämnade sonataftrar, vid hvilka *Beethovens* samtliga
sonater för violin och piano komma att utföras. De
båda återstående gifvas den 3 och 24 november.

THEODOR BERTRAM, den framstående *Wagnersän-
garen*, välkänd från sitt gästspel å k. teatern här-
städes under förra spelåret, gifver konsert i Musikaliska
akademiens stora sal söndagen den 16 dennes.

WILLIAM ENGELBRECHT †. Den kände teaterledaren
och karaktärsskådespelaren med detta namn afled
nyligen i Sundsvall efter en kort sjukdom.

William Edmund Isidor Engelbrecht var född i *Stock-
holm* den 13 april 1855. Han debuterade å *Stora tea-
tern* i *Göteborg* 1874 och

WILLIAM ENGELBRECHT.

var engagerad vid den-
samma till 1879, därefter
vid *Nya teatern* i *Stock-
holm* till 1886. Sedan
han en tid haft eget
sällskap, hade han enga-
gemang vid *Svenska tea-
tern* i *Stockholm* 1889—
91 och vid operans dra-
matiska scen 1891—92,
hvarefter han åter hade
eget sällskap 1892—95
och slutligen några år
var engagerad hos *Ranfats*.
I år hade han tagit enga-
gement hos *Rönbladskas*
sällskapet. Bland hans
roller märkas *Faust*, *Ham-
let*, *Egmont*, *Mäster Olof*,
Bothwell, *Stockman* i "En
Folkefiende" m. fl.

Här i *Stockholm* inföll hans konstnärliga glanstid
åren 1879—86, då han hos *Josephson & Holmqvist*
uppträdde i den ena stora rollen efter den andra och
särskildt som *Faust* väckte uppmärksamhet genom sin
vackra deklamation af den *Goethe-Rydbergska* versen
och sitt liffulla spel. På det moderna skådespelets om-
råde torde rytmmästarens roll i *Strindbergs* "Fadern"
få räknas till hans allra bästa uppgifter. Det var en
djup och gripande människoframställning af bestående
värde.

Den aflidne konstnären sörjes närmast af maka, den
bekanta skådespelerskan *Anna Lisa Hwasser-Engel-
brecht*, och en son.

KÖKSALMANACK

Redigerad af ELISABETH ÖSTMAN. inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 9—15 OKT. 1904.

Söndag: Buljong med pastej; fiskkroetter med champignonsås; stekta unghöns med brynt potatis och salader; fyllda äpplen.

Måndag: Rimsaltad fårbringa med brynta kålrötter; hafresoppa med katrinplommon.

Tisdag: Vegetariansk blomkålspuré med rostadt bröd; stufvade abborrar med potatis.

Onsdag: Fläskkotletter med pressad potatis; nyponsoppa med vispad grädde och skorpor.

Torsdag: Ärtor med fläsk; syltpannkaka.

Freitag: Stekt kalbfog med äpplen och brynt potatis; röd sagosoppa.

Lördag: Ärtpuré med jordärtskockor; korfkaka med skiradt smör.

RECEPT:

Pastejer (f. 6 pers.) Smördeg: 250 gr. smör, 250 gr. hvetemjöl, 7—8 msk. vatten.

Fyllning: 4 del. grädde, 5 äggulor, 2 msk. socker, 1/2 tsk. salt, 3 bittermandlar, 30 gr. hvetemjöl.

Till pensling: 1 ägg.

Beredning: Smörret tvättas och vattent arbetas ur väl. Det klappas i kakor, som ställas på is att hårdna. Mjöllet siktas i en bål och utröres med vattent till en smidig deg, som bör vara af samma fasthet som smöret. Degen kallas ut till en rund kaka, något tjockare på midten. Smöret lägges midt på degen och degkanterna vikas öfver smöret, så att detta fullkomligt täckes. Smördegen klappas ut med kafvel, till en fyrkant af 1/2 cm. tjocklek. Denna fyrkant vikas därefter ihop så att 1/4 därav viks inåt från vänster och 1/4 viks inåt från höger. Kanterna af degen mötas då midt på fyrkanten. Därefter vikas degen midt ita på längden. Degen lägges med långsidan åt den arbetande och kallas åter ut till en fyrkant. Detta upprepas 4—5 gånger efter hvarandra, hvarefter degen är färdig.

Degen kaffas ut till omkr. 1/2 cm. tjocklek och härmed beklådas pastejformarna. Till fyllningen blandas gräddan, äggulorna, sockret, saltet den skällade och rifna mandeln samt mjöllet i en kastrull och vispas öfver elden, tills krämen börjar sjuda och tjockna. Pastejformarna fyllas härmed till hälften och gräddas i god ugnsvärme. Då de äro halvgräddade, penslas smördegen öfver med det uppspade ägget för att få en vacker färg.

Fyllda äpplen (f. 6 pers.). 12 stora vackra äpplen, 1/2 del. smält smör (50 gr.), 1 kkp. stötta skorpor, 2 msk. strösocker.

Till mandelmassan: 100 gr. sötmandel, 100 gr. strösocker, 1 ägghvita.

Till formen: 1 msk. smör.

DET ÄR SÄKERT att "MUM" förordadt af legitim Läkare, ger kraft helse åt Barn Åldringar och klena personer.

Svenskt fabrikat, tillverkad under kontroll, säljes hos Hrr Apotekare och Handlande.

I parti hos Instruktionsapoteket Nordstjernan o. Apoteket Gripen i Stockholm, Apoteket Enhörningen i Göteborg, Lejonet i Malmö.

A. W. Friestedts Fabriksaktiebolag, Stockholm.

Beredning: Mandeln skällas, torkas i ugnen och drifves genom mandelkvarn samt stötes tillsammans med sockret i stenmortel. Ägghvitan slås till hårdt skum och nedröres. Äpplena skalas och kärnhusen borttagas med ett bleckrör. De fyllas med mandelmassan, doppas i det smälta smöret och rullas i de stötta skorporna, blandade med sockret. En pajform smörjes med 1/2 msk. af smöret, äpplena nedlägges däri, öfverströses med skorblandningen och beläggas med resten af smöret fördelat i små flockar. Äpplena insätts i ugnen och få steka, tills de äro lösa och vackert gulbruna.

De serveras med vispad grädde eller vaniljsås.

Rimsaltad fårbringa (f. 6 pers.) 1 1/2 kg. fårbringa, 3 msk. salt, 1 tsk. salpeter, 2 tsk. socker, 3 lit. vatten.

Beredning: Refbenen knäckas och bringan ingnides med saltet, salpetern

och sockret, väl sammanblandadt. Den lägges i ett fat och får stå 3—4 dagar, under det den ofta vändes i den lake som bildas. Köttet upptages och tvättas väl med en duk, doppad i kallt vatten. Det nedlägges i det kokande vattent och får koka tills det blir mörkt, hvartill åtgår 1 1/2—2 tim. Det serveras med stufvade grönsaker eller potatispuré. Spadet kan användas till någon afredd soppa eller puré.

Vegetariansk blomkålspuré (f. 6 pers.) 1 stort blomkålshufvud, 1 purjolök, 1 bit selleri, 1 1/2 lit. vatten, 1 msk. smör (20 gr.) 2 msk. mjöl, 5 del. tunn grädde, salt, socker.

Beredning: Blomkålen rensas, sönderdelas i klyftor och lägges i ättikblandadt vatten omkr. 1 tim. Den påsättes tillika med den ansade purjolöken och selleriet, i kokande, saltadt vatten och får koka, tills den är fullkomligt mjuk, då soppan passeras. Smör och mjöl sammanfråsas, purén och grädden tillsätts och soppan får under rörning koka 10—15 min. Den afsmakas med salt och litet socker och serveras med rostadt — eller stekt bröd.

Fläskkotletter (f. 6 pers.) 9 fläskkotletter, 1 citron, 1 1/2 msk. smält smör (80 gr.) 1/2 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar, 1 kkp. fint stötta skorpor, 3 msk. hackad persilja.

Till stekning: 2 msk. smör (40 gr.) 2 kkp. kokande vatten.

Beredning: Fläskkotletterna tvättas med en duk doppad i hett vatten,

bultas på båda sidor, putsas och begjutas med citronsaften och få ligga på hvarandra i tim. De penslas därefter med det smälta smöret, beströses med salt och peppar och vändas i de stötta skorporna blandade med persiljan. En tackjärnsspanna upphettas långsamt, smöret brynes däri, och kotletterna läggas och brynas vackert på båda sidor. De nedlägges i en järnkastrull och stekpannan urvispas med litet kokande vatten, som hålles öfver kotletterna, hvarefter de få sakta steka med tätt slutet lock omkr. 1/4 tim. De uppläggas på varmt serveringsfat, såsen hålles öfver, och anrättningen garneras med persilja.

Korfkaka (f. 6 pers.) 3 hg. oxlever 3 hg. färskt fläsk, 1 1/2—2 kkp. risgryn, 2 liter mjölk, 1 kkp. russin, 2 msk. sirap, 1 msk. salt, 1/2 tsk. hvitpeppar.

Till formen: 1 msk. smör (20 gr.) 2 msk. stötta skorpor.

Beredning: Lefvern sköljes väl och får ligga i vatten omkr. 1/2 tim, hvarefter den förvälles, får kallna och drifves 2 ggr. genom köttkvarn jämte fläsket Grynen skällas och påsätts i den kokande mjölken och få koka under rörning, tills de äro mjuka, då gröten upphålles att kallna. Därefter tillsättes den malda lefvern, de rensade och sköljda russinen, sirapen och kryddorna. Massan omröres väl och afsmakas noga samt slås i smord och brödbestörd form och gräddas i god ugnsvärme omkr. 1 tim. Korfkakan serveras med skiradt smör.

LEDIGA PLATSER

Gouvernante

ou bonne supérieure, française, trouve engagement. S'adresser par lettre à "K. 1904", Iduns exp. f. v. b.

Kammarjungfru,

fullt skicklig i finaste klädsömnad samt med goda rekommendationer för förmånlig plats i fin familj i Stockholm — om svar o. betyg sändes under adress "Pålitlig" till Iduns exp.

Slöjdlärlarinnor!

Vid kvinnl. slöjdskolan i Tollarp anställes 1 nov. 1904 en föreståndarinnas och en andra lärarinna. Ansökn. jämte betyg och löneanspråk insändas senast 15 okt. adr. Tallarp.

STYRELSEN.

En skicklig k'ädningssömmerska med godtsätt och utseende erhåller genast plats på en större syateljé i Göteborg för att vara behjälplig med tillskärning och profning. Trefligt hem med allt fritt och god lön. Svar till "Skicklig" Nordiska Annonsbyrå, Göteborg.

En yngre, ordentlig, snäll, kokerska helst från landet, får plats i tre personers hushåll. Goda betyg och rekommendationer önskas. 8 Humlegårdsgatan, 1 tr., Stockholm.

Bättre flicka, ej för ung, som kan förestå mjölkhushållningen och skötsel af hönsgräden samt är villig deltaga i hushållet erhåller plats på mindre herregård i Småland nästsk. 24 okt. Svar: Friherrinnan Ingeborg Lilliecreutz, Vexjö.

En ordentlig, kunnig kokerska med goda rekommendationer erhåller bra plats den 24 okt. hos en mindre familj, Örefgatan 4, 3 tr. Tel. Österm. 34 94.

Ägendom i Vestergötland är plats genast ledig för en bättre anspråklös ej allt för ung flicka, kunnig i sömnad och öfriga i ett hushåll förekommande göromål, äfvensom något van vid sjukvård. Sökande torde sända betyg, uppgift å lönepretentioner m. m. till "E-n", Öxnered.

Barnjungfru omkring 25 år, med godt humör, van vid barn och kunnig i sömnad, får god plats hos godsegarefamilj nära Stockholm. Adress, Gårdskontoret Johannesberg, Rimbo.

Barnsköterska för spädt barn erhåller plats i fin familj genast. Svar "Disponent" Norrköping p. r.

En ordentlig kokerska, skicklig i finare och enklare matlagning erhåller genast god plats. Skall äfven övertaga städning af 3 rum. Svar jämte betygsafskrifter till Gumellii Annonsbyrå, Malmö, under märke "Kokerska".

Anspråklös lärarinna, undervisningsvan i vanl. skolämnen o. musik, önskas genast för tre barn 7—11 år. Svar jämte fotografi, löneanspråk m. m. till Fru Key-Åberg, Kvarnarp, Eksjö.

Remington

Institut för undervisning i Maskinskrifning och Stenografi, i Karduansmakaregatan 1, Badhusbolagets hus, STOCKHOLM.

öppnas den 17 oktober för undervisning efter amerikanska metoder uteslutande i maskinskrifning och stenografi (Melius system) i förening med platsanskaffningsbyrå.

Undervisningen bedrifves under ledning af de förmästa lärarekrafter (i stenografi ordföranden i Melinska Stenografiföreningen hr C. Smith). Prospekt sändes på begäran. Upplysningar lämnas och anmälningar mottagas hos; Allm. Maskinskrifningsbyrå, 32 Malmstilsnads-gatan, Aktiebolaget Maskinaffären Stieljes, 50 Vasagatan. C. E. Fritze's Kongl. Hofbokhandel, 18 Fredsgatan, Nordin & Josephsson, 37 Drottninggatan.

Som hjälpreda och sällskap i ung barnlös bruksförvaltarefamilj får bildad hushållskunnig flicka god plats. Norra Inack-Byrån, Malmstilsnads-g. 27, Sthlm.

Landthushållerska, skicklig uti finare såväl som enklare matlagning, bakning, inläggningar o. d. får mycket förmånlig plats hos godsegarefamilj nära Stockholm. Ett godt hem och ett vänligt bemötande för en första klassens tjänare. Adress, Gårdskontoret, Johannesberg, Rimbo.

För lärarinna, värdinnor, bildade hushållsbiträden, barnfröknar, finnas platser att söka Nya Inackord-Byrån, Brunkebergsgatan 3 B, Sthlm. Etab. 1887.

En pålitlig och anspråklös flicka, som vill åtaga sig att vårda fyra flickor i ålder mellan 1 1/2—7 år samt dessutom gå frun tillhanda med sömnad m. m. kan få anställning den 24 okt. Jungfru finnes. Svar med fotografi, löneanspråk till "Barnkär", Ph. Lindstedts Universitets-Bokhandel, Lund.

Plats som lärarinna till att undervisa en 11-årig flicka i vanliga skolämnen och musik finnes att tiltråda om 3 månader i prästgård, belägen på gränsen mellan Helsingland och Dalarna. Svar med fotografi och uppgift om ålder och lönepretentioner insändes till Pastor J. Sandström adr. Svandensverk.

Ung bildad hälst musikalisk flicka med någon vana samt lust för landshushåll erhallar nu genast eller 24 okt. möt fritt vivre lärarvik plats hos fin familj i godt och trefligt hem på större landegendom, mot skyldighet att deltaga i hushållsbestyren. Blir medräknad till familjen. Svar hälst med fotografi under märke "Landthushåll" Barlingbo p. r.

Platsen som sköterska vid Nyfors epidemisjukhus är ledig. Ansökningar åtföljda af styrkta betygsafskrifter insändas till sjukhusstyrelsens ordförande öfveringenjören M. Brunsborg, Eskilstuna, före den 20 dennes. Lön 450 kr., fri bostad, vedbrand och lyse, samt fri kost och 50 öre i dagaföring då sjukhuset är belägt. Examen fördras. Tiltråde 1 dec Eskilstuna den 1 okt. 1904. SJUKHUSSTYRELSEN.

Barnfröken.

En frisk, snäll, bildad och arbetsam flicka, utan pretentioner, med lust och fallenhet att handhafva större och mindre barn, öfvervaka de äldre läxläsning samt undervisa dem i musik. Den sökande bör vara kunnig i sömnad och handarbeten. Van vid ordning. Ansökan med löneanspråk och fotografi till fru Landén, Grängesberg.

En äldre fru i familj i Öregrund behöfver någon massage- och elektricitetsbehandling samt i öfrigt vanlig omvårdnad, hvartill, äfvensom till mindre inombusgöromål, lämpligt yngre fruntimmer sökes emot allt fritt och någon mindre lön. Behaglig bostad. Vidare meddelar fröken H. Beckman, Handverkaregatan 6, 3 tr., Stockholm, kl. 3—6 e. m.

Verkl. snäll, allvarl., bild. flicka med godt jämt lynne, något hemmastadd i sjukvård och husl. sysslor får plats nu genast emot fritt vivre och medlemskap i liten äldre familj. Svar med äldre referenser, om möjligt fotografi till "Plikt-trogen" Mariefred.

PLATSSÖKANDE

Ung, musikkunnig flicka från godt hem o. som genomgått Ombergs hushållsskola, önskar plats i bildadt hem som hjälp o. sällskap. Svar till "20 år", Kosta.

Ung flicka önskar 1 nov. plats som hushållsfröken i trefligt hem. Har genomgått pr. skola. Är kunnig i sömnad och handarbeten. Någon lön önskas. Svar till "A. B. C.", Sanna p. r.

Sjuttonårig dotter med åttaklassig skol-kunskap, road af hushåll göromål, musikalisk, tilltalande utseende och sätt samt vana bland främmande önskar göra sig nyttig vid hembestyren och såsom sällskap uti en fint bildad familj. Godtgörelse önskas uti likställighet med familjemedlem och någon ledighet att förkofra sig uti allmänbildande ämnen. Referensutbyte önskas. Adr. "Föräldrar", Iduns exp. Stockholm.

Norra Inack-Byrån, Malmstilsnads-gatan 27, Sthlm. Riks 85 65, Allm. 111 87. Anskaffar värdinnor, lärarinnor, sällskapsd., kontors-, hushålls- och barnfröknar.

Som hjälp och sällskap

till äldre person söker medelålders fruntimmer anställning. Små lönepretentioner. Svar till "E. F.", Hofverberg.

19-årig flicka

af god familj, bildad, musikalisk, huslig, önskar nu eller på nyåret mot fritt vivre plats som hjälp och sällskap i bättre familj. Goda rek. Svar inom 8 dagar till "19", Ystad p. r.

Som lektris och sällskap önskar bildad ung flicka några timmars daglig sysselsättning. "Lektris", Postkontoret Linnéavt. p. r.

För vinnande af verksamhet söker medelålders oberoende enkefru befattning som värdinna och sällskap i respektabelt hem. Fullt kompetent att sköta ett hem samt äger god vana vid sjukvård. Svar till "Verksamhet", Iduns exp., Sthlm.

Bildad, frisk o. glad flicka önskar plats som guvernant el. värdarinna i fin familj. Sv. till "Atho", Göteborg p. r.

Seminariebildad lärarinna med mångårig undervisningsvana söker plats att undervisa mindre barn eller som barnfröken i fin familj. Kunnig i sömnad och finare handarbeten. Villig deltaga i husl. göromål. Utm. betyg och rek. finnes. Svar snarast till "I. C.", Örebro p. r.

En ung, bättre flicka, med lust för och vana vid skrifgöromål önskar plats såsom skrifbiträde hos ämbets- eller affärsmän. Van och villig deltaga i husl. görom. Kunnig i handarb. o. konstväfn. Goda rekommendationer fr. föreg. plats. Svar till "X. Y. Z.", Hagaryd p. r.

Ung, musik. flicka m. partiell stud.-ex. önskar nu genast plats som sällskapsdam eller skrifbiträde. Svar till "N.", Nora p. r.

Ung, musik. flicka m. seminarieutbildning önsk. pl. som lärarinna i familj. Svar till "A.", Nora p. r.

Ung flicka af god fam., som genomgått 6-kl. elementarlärov. önsk. underv. mindre barn i vanl. skoläm., språk, musik. Villig bitr. med sömn. o. hush. Sv. till "1883", Göteborg p. r.

Guvernante, skicklig i att undervisa i vanliga skolämnen, språk o. musik önskar anställning. Utmärkta betyg. Anspråk: 300 kr. Svar till "X", Almnäs p. r.

Exam. sjukgymnast söker plats i familj. Svar till "Gymnast", Skurup p. r.

Ung flicka från enkelt, godt landthem, önskar efter nyår och mot fritt vivre plats i finare familj inom hufvudstaden att gå frun tillhanda. Svar till "Norr-ländska", Iduns exp.

I prästhem

Önskar småskolelärarinna med 3 års praktik, som ämnar tentera till högre klass vid lärarinnesem., plats på nyåret antingen som lärarinna eller som hjälp i hushållet mot erhållande af någon handledning med egna studier. Svar till "S. 21", Sörmlandspostens kontor, Eskilstuna.

Lärarinna, undervisningsvan i alla ämnen, språk, musik, söker plats. Svar "Jämmt lynne" under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Sthlm.

I matlag., bakning, sömnad fullt kunnig flicka önskar plats. Ordningssvan, sparsam, pliktrogen. Svar "Glad, hurtig" under adr. S. Gumellii Annonsbyrå, Sthlm.

Insackorderingsbyrå Hamngatan 2, 8 tr., Norrköping, anskaffar verkligt goda lärarinnor, sällskapsdamor, barnfröknar och hushållsbiträden. Öppet 12—2 & 4—6. Rikstel. 916.

En ung, bildad flicka önskar plats i bättre familj att gå frun tillhanda, hälst i Stockholm eller dess närhet. Svar till "18 år", Iduns exp.

Treflig plats, hälst i affär, önskas i midten eller slutet af okt. af ung, musikalisk flicka. På lön fastes ej så stort afseende, blott på ett vänligt bemötande. Svar till "19 år", Ödeshög p. r.

OBS.!

En ung, bildad flicka önskar plats hälst på landet såsom hjälp och sällskap. Är kunnig i bokhålleri, matlagning o. bakning samt är fullt hemmastadd i engelska språkets talande och skrifvande. Är äfven mycket van vid skrifgöromål samt alla sysslor inom ett hem. Önskar blifva familjemedlem. Bästa referenser. Svar till "B. Ö.", p. r. Postkontoret Victoriagatan, Göteborg.

Ung, frisk, anspråklös flicka med intresse för hushållsgöromål, önskar plats i större landthushåll. Är kunnig i finare handarb. samt något musikalisk. Svar till "1881", Västerås p. r.

Mot fritt vivre önsk. ung flicka pl. i bättre fam. Van vid alla inom ett hem förek. görom. Önskar anses som familjemedl. Sv. t. "Annie", Varese.

Wilhelmshöhe b. Cassel (Hessen) Alljährl Sommeraufenthalt der deutschen Kaiserfamilie. Junge Mädchen finden zur Erlernung der deutschen Sprache herzliche, liebevolle Aufnahme in kleinem, feinem, deutschen Pensionate. Leichte Methode, vorzügliche gute Aussprache. Schwedische Referenzen. Näh. durch die Vorstherinnen. Geschw. Klug, Villa Felicitas.

En flicka, 26 år, önskar några månaders inackordering i större hem i stad eller på landet, i södra Sverig, för att sätta sig in i hushållsgöromål m. m. Benäget svar torde inlämnas till "Erfarenhet", Iduns exp.